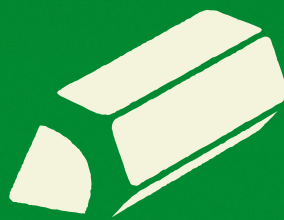

INVESTERA FÖR NYA JOBB, SKOLA OCH KLIMAT

+

miljöpartiet de gröna

Motion till riksdagen 2013/14:MP1001 ek

av Gustav Fridolin m.fl. (MP)

Investera för nya jobb, skola och klimat

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	6
3	Våra prioriteringar	9
4	Det ekonomiska läget	10
4.1	Sveriges utmaningar	10
4.2	Svag konjunktur i Europa men återhämtning i sikte	10
4.3	Regeringens politik är anpassad till mandatperioderna.....	11
4.4	Utmaningar för de offentliga finanserna	12
4.5	Investeringar istället för skattesänkningar.....	13
4.6	Välfärd är mer än BNP	13
5	Tid för en ny arbetslinje.....	16
5.1	Vår arbetslinje ger 30 000 nya jobb.....	16
5.2	Förslag för en företagsvänligare politik	17
5.3	Förslag för innovationsföretag	19
5.4	Jobb för unga	19
5.5	Ungt företagande	20
5.6	Fler jobb i skolan och äldreomsorgen.....	21
5.7	Fler jobb i svensk industri	21
5.8	Flexjobb istället för fas 3	22
6	Klimat	23
6.1	Ordning och reda i klimatpolitiken med ett klimatpolitiskt ramverk	23
6.2	Moderna och klimatsmarta transporter.....	24
6.3	Minskad klimatpåverkan från vägtrafiken.....	25

6.4	Minska flygets klimatpåverkan	26
6.5	Låt sjöfarten bli en del av klimatomställningen	26
6.6	100 procent förnybar energi	26
6.7	Minskad energianvändning och effektivisering	27
6.8	Ökade satsningar på förnybar energi	27
6.9	Egen el för folkligt deltagande i energiomställningen.....	27
6.10	Ett försvar mot extrema väder	28
6.11	Sveriges internationella ansvar i klimatfrågan	28
7	Skola och högre utbildning.....	29
7.1	Ökade pedagogiska befogenheter – en ordinationsrätt för lärare	29
7.2	Minska lärarnas administration	29
7.3	Karriärmöjligheter för lärare	30
7.4	Räddningspaket för lärarlegitimationen och lärarlyftet.....	30
7.5	Fler vuxna i skolan	31
7.6	Alla elever har rätt att må bra	31
7.7	Insatser för läsning och matematik.....	31
7.8	Breddade satsningar på språk	32
7.9	Reformera yrkesprogrammen.....	32
7.10	Ett fritidshemslyft.....	32
7.11	Fler förskollärare och kompetenssatsningar.....	33
7.12	Högre utbildning.....	33
7.13	Fler utbildningsplatser	33
7.14	Öka kvalitén i den högre utbildningen	34
7.15	Nytt resursfördelningssystem	34
7.16	Nytt kvalitetsutvärderingssystem	34
7.17	Forskningspolitisk inriktning.....	34
8	Öppna fler dörrar till Sverige.....	35
8.1	Migration	35
8.2	En bra start.....	35
8.3	Arbete mot rasism och diskriminering	36
8.4	Validering	36
8.5	Satsning på modersmål och Svenska för invandrare.....	36
9	Jämställdhet	37
9.1	Politiskt ansvar för minskade löneskillnader.....	38

9.2	En handlingsplan för jämställda löner	38
9.3	Lönekartläggningar gör skillnad.....	38
9.4	Rimliga arbetsvillkor i kvinnodominerade branscher	38
9.5	Börja med skolan	39
9.6	Inför tredelad föräldraförsäkring	39
9.7	Förbättra trygghetssystemen.....	39
9.8	Gör våld i nära relationer till ett folkhälsomål	39
9.9	Nationell finansiering för nationella boenden	40
10	Arbetslivstrygghet	41
10.1	Arbetslivstrygghet	41
10.2	Trygghet för egenföretagare	42
11	Miljonprogramsområden	43
11.1	Rusta upp miljonprogramsområdena och skapa nya jobb	43
11.2	Bra skolor oavsett bostadsområde	44
11.3	Idrotts- och kultursatsning	44
11.4	Fond för lokala initiativ	44
11.5	Familjecentraler	45
12	Barn och unga i social och ekonomisk utsatthet	46
12.1	Insatser för att minska den ekonomiska utsattheten	46
12.2	Social investeringsfond	47
13	Välfärd med god kvalitet	48
13.1	Hälsomiljard	48
13.2	Personalsatsningar	48
13.3	Ökad bemanning i äldreomsorgen	49
13.4	Arbetsmiljö och arbetstid inom vård och omsorg	49
13.5	Bättre upphandling och uppföljning	50
13.6	Hälsofrämjande insatser	50
13.7	Ersättningar för tvångssteriliseringar.....	50
13.8	Kultursatsningar	51
13.9	Bredbandssatsning	51
14	Politik för fler bostäder.....	52
14.1	Fler bostäder för unga och studenter	52
15	Tempohöjning för miljömålen.....	53
15.1	Skydda resterna av skog med höga naturvärden	53

15.2	Havsmiljön	53
15.3	Giftfri vardag	54
15.4	Framtiden för svenskt jordbruk är ekologisk.....	54
15.5	Landsbygdsprogrammet	54
15.6	Skärpning av djurskyddet	54
15.7	Miljöhänsyn i gruvpolitiken	55
16	Grön politik för global utveckling	56
16.1	Nystart i politiken för global utveckling.....	56
16.2	Medel till FN:s Gröna Fond och fattigdomsbekämpning.....	56
17	Riktig trygghet.....	58
17.1	Förebygg brotten och förhindra ungas väg in i kriminalitet.....	58
17.2	Förhindra återfall	58
17.3	Utbildning av poliser och åklagare	59
17.4	En stärkt polis	59
18	Ny riktning i försvarspolitiken	60
18.1	Klimatanpassningsåtgärder.....	60
18.2	Felprioriteringar i försvarets budget.....	61
19	Skatter.....	62
19.1	Avtrappat jobbskatteavdrag för höginkomsttagare & nej till höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt	62
19.2	Sänkt skatt för ensamstående föräldrar.....	62
19.3	Sänkt skatt för pensionärer	63
19.4	Nej till sänkt skatt för utlandsbosatta	63
19.5	Ineffektiv nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga slopas.....	63
19.6	Sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag skapar nya jobb	64
19.7	Höjd koldioxidskatt	64
19.8	Höjd vattenkrafts- och kärnkraftsskatt	65
19.9	Flygskatt införs	65
19.10	Koldioxidskatt på torv införs	65
19.11	Skatt på konstgödsel	66
19.12	Skatt på fluorerade växthusgaser införs.....	66
19.13	Höjd skatt på bekämpningsmedel.....	66
19.14	Skatt på avfallsförbränning.....	66
19.15	Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ	66

19.16	Skatt på naturgrus	67
19.17	Skatt på avfallsdeponi.....	67
19.18	Lastbilsskatt införs.....	67
19.19	Avgiftsfinansierad snålbilstrappa	67
19.20	Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar	68
19.21	Reformerad förmånsbeskattning för bilar	68
19.22	Prisgolv på utsläppsrätt i handlande sektorn	68
19.23	Energiskatt på diesel.....	68
19.24	Utvidgat och energismart ROT-avdrag	68
19.25	Sänkt skatt på studentkorridorer.....	69
19.26	Nej till avdragsrätt för gåvor till ideell hjälpverksamhet.....	69
19.27	Ytterligare steg i halverad moms för tjänstesektorn.....	69
19.28	Utökat ROT-avdrag	69
19.29	Höjd alkoholskatt.....	69
19.30	Slopat undantag bekämpningsmedelskatt för Kreosot	70
19.31	Effekter av skatteförändringar på det finansiella sparandet	70
20	Förslag till utgiftsramar	71
21	Effekter på kommunsektorn	73
22	Effekter för individer/fördelningseffekter	74
23	Finansiellt sparande	80
24	Förslag till utgiftsramar	81
25	Förslag till utgiftstak.....	83
26	Utgifter fördelade på utgiftsområde	84
27	Beräkning av inkomster.....	96

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen beslutar om nya riktlinjer för den ekonomiska politiken i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen fastställer utgiftstaket för staten vid sidan av ålderspensionssystemet till 1137 miljarder 2014, 1162 miljarder 2015. Vi föreslår också att utgiftstaket för 2016 fastställs till 1212 miljarder kronor (avsnitt 24).
3. Riksdagen godkänner beräkningen av budgetens inkomster för 2014 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 26).
4. Riksdagen beslutar om fördelning av utgifter på utgiftsområden i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 25).
5. Riksdagen godkänner den preliminära fördelningen av utgifter på utgiftsområden för 2015, 2016 och 2017 i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 25).
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergången till en ekonomi som tar hänsyn till naturresurser, klimat och miljö.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkta arbetsgivaravgifter för småföretagen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om slopat sjuklöneansvar för företag upp till tio anställda och schablonmässig ersättning för företag med 11-49 anställda.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om minskat regelkrångel genom att ett mål sätts upp hur lång handläggningstiden får ta inom kommuner och länsstyrelser.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett nytt förslag till 3:12-regler i enlighet med vad som anförs i motionen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungt företagande.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdrag att ta fram en flexjobbsmodell.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av ett klimatpolitiskt ramverk.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för 100 procent förnybar energi.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade satsningar på förnybar energi.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om karriärmöjligheter för lärare.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler utbildningsplatser på högskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om stärkta insatser för nyanlända.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för jämställda löner.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av arbetslivstrygghet.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad trygghet för företagare.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rusta upp miljonprogramsområdena.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införandet av sociala investeringsfonder.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om familjecentraler.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell handlingsplan mot ekonomisk utsatthet bland barn och unga.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omvandla den så kallande kömiljarden till en hälsomiljard.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att säkra kvaliteten i äldreomsorgen.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbetstidsförkortning med bibehållen lön för personal i äldreomsorgen.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ersättning för de transexuella som genomgått sterilisering mot sin vilja vid könsbyte.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att säkra kvaliteten i äldreomsorgen.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra kulturen mer tillgänglig för alla.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler hyresbostäder till unga och studenter.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en giftfri vardag.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landsbygdsprogrammet.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning i syfte att se över en avsevärd höjning av mineralavgiften, hur skattebasen kan breddas och ekonomiska styrmedel i mineralpolitiken.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansiering av klimatsatser i syd utöver biståndet.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska samhällets sårbarhet för klimatförändringar.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nationellt resurscentrum för normkritisk pedagogik och metoder för att motverka extremintolerans.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkt stöd till kvinnojourer.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anta regeringens förslag till lag (2044:733) om kommunalekonomisk utjämning med de ändringar avseende paragraf 7,11 och 12 som föreslogs i slutbetänkandet Översyn av den kommunala utjämningen (SOU 2011:39.).

3 Våra prioriteringar

Miljöpartiet de gröna vill skapa ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Vi menar att Sverige istället för ett ytterligare jobbskatteavdrag, behöver en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och jobb. Investeringar i klimatet och våra barns skolgång ger nya jobb och möjligheter samtidigt som det bygger vårt land starkt inför framtiden.

- Vi vill stärka Sveriges innovationsklimat och skapa förutsättningar för nya jobb att växa fram. Sammantaget föreslår vi ett investeringspaket som på kort sikt skapar 30 000 nya jobb och dessutom en satsning på 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.
- Miljöpartiet dubblar regeringens lärarsatsning och låter den även omfatta lärare i förskola och fritidshem. Vi inför ordinationsrätt för lärare och garanti för att varje elev ska ha rätt att lära sig läsa, skriva och räkna innan slutet av årskurs tre. Våra satsningar på skolan uppgår till drygt 23 miljarder kronor under de kommande åren. Vi investerar också i den högre utbildningen med fler utbildningsplatser och kvalitetshöjande åtgärder som fokus. Våra samlade satsningar på utbildningsområdet uppgår till drygt 33 miljarder kronor under 2014-2017. Vi satsar också på folkbildning och möjlighet till fler platser på befintliga och nya folkhögskolor.
- Miljöpartiet vill göra en nystart i klimatarbetet. Vi vill ställa om Sverige till 100 procent förnybar energi, införa ett klimatpolitiskt ramverk och investera i klimatanpassningsåtgärder. I vårt budgetförslag presenterar vi satsningar på totalt 89 miljarder kronor mer än regeringen till tåg- och kollektivtrafiken under perioden 2014–2025. Det är en ökning med 40 procent jämfört med alliansens politik.

4 Det ekonomiska läget

4.1 Sveriges utmaningar

Konjunkturläget i Sverige är fortfarande svagt även om botten i lågkonjunkturen tycks passerad. Arbetslösheten är kvar på historiskt höga nivåer och resursutnyttjandet i svensk ekonomi är lågt. I omvärlden tycks en ljusning i konjunkturen vara på väg. Den kommer att hjälpa även den svenska ekonomiska utvecklingen. Stora utmaningar står dock framför oss. Miljöpartiet menar att de viktigaste insatserna framöver är att:

- Skapa ny dynamik i näringslivet och förutsättningar för fler jobb i växande företag.
- På allvar påbörja omställningen mot ett hållbart samhälle och möta klimatförändringarna.
- Investera i skolan och skapa möjligheter för alla elever att växa och utvecklas.
- Rusta upp miljonprogrammen och skapa nya möjligheter för de människor som bor där.

Den politiska utmaningen på kort sikt är att bedriva en ekonomisk politik som både understödjer de ljusningar som finns i konjunkturen samtidigt som den långsiktiga ekonomiska utvecklingen säkras. Miljöpartiet menar att en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och upprustning och energieffektivisering av bostäder möter dessa krav. Investeringar skapar direkt nya jobb samtidigt som det skapar bättre långsiktiga ekonomiska förutsättningar för Sverige. Vår bedömning är att den politik som vi presenterar i denna budgetmotion på kort sikt skapar förutsättningar för cirka 30 000 nya jobb samtidigt som det skapas möjligheter för 50 000 unga att ta sig in på arbetsmarkanden. Regeringens inriktning att fortsätta sänka inkomstskatterna hotar de offentliga finanserna och löser inte våra viktigaste samhällsproblem. Investeringar i klimat och välfärd är effektivare i att skapa jobb och stimulera ekonomin än regeringens inriktning att fortsätta sänka inkomstskatterna.

4.2 Svag konjunktur i Europa men återhämtning i sikte

Den skakiga ekonomiska utvecklingen som dominerat vår omvärld allt sedan finanskrisen 2008 har stabiliserats något. Även om många länder i Europa fortfarande befinner sig i full ekonomisk kris har Europa som helhet kommit ur recessionen. Stora

skillnader finns dock kvar mellan länderna i Europa. De länder som har drabbats värst av skuldkrisen har fortsatt stora behov av att minska sina kostnader och därmed öka sina möjligheter att exportera medan överskottsländerna behöver öka importen. De besparingar som genomförts för att minska statsskulderna i krisländerna har drabbat dessa länder hårt med ökad fattigdom och utslagning av människor som följd. Euron är en förklaring till att anpassningen är så svår. Den gör att skillnader i kostnader mellan länder inte kan balanseras genom valutakursförändringar utan måste utjämnas genom sänkta löner. Konsolideringen av de hårdast drabbade ländernas statsbudgetar har minskat den totala efterfrågan och gjort att lågkonjunkturen dragits ut. Även om läget tycks ha stabiliserats återstår betydande risk för att nya kriser i euroområdet ska blossa upp.

Även i USA har den kortsiktiga ekonomiska utvecklingen förbättrats. Bostadspriserna stiger och arbetslösheten sjunker. Sysselsättningen ligger dock fortfarande på låga nivåer. I Kina pågår en omställning av ekonomin bort från kraftigt exportberoende mot större inhemsk privat konsumtion.

Sverige är starkt beroende av omvärlden för vår ekonomiska utveckling. Att det i omvärlden nu syns ljusningar och att den ekonomiska utvecklingen i Europa förhoppningsvis håller på att stabiliseras kommer troligen att påverka Sverige positivt det kommande året.

4.3 Regeringens politik är anpassad till mandatperioderna

Alliansregeringens ekonomiska bedömningar och prognoser har blivit allt mer godtyckliga ju längre regeringen suttit vid makten. När konjunkturen vek kraftigt hösten år 2011 och en expansiv finanspolitik hade kunnat försvaras så sparade regeringen.¹ När de flesta prognosmakare såg en svag ekonomisk utveckling framför sig hösten 2012 prognostiserade finansminister Anders Borg (M) kraftig tillväxt och dramatiskt fallande arbetslöshet och motiverade ofinansierade skattesänkningar med den framtida starka tillväxten². I årets budgetproposition är tillväxtprognosen nedskruvad liksom även prognoserna för arbetslösheten. Regeringen bedömer i budgetpropositionen att BNP ökar med 2,5 procent nästa år och 3,6 procent 2015 och att arbetslösheten ligger kvar på

¹ Det strukturella sparandet ökade se BP 2012 s.193-194.

² Se BP2013. För en jämförelse mellan andra prognosmakare se tex Miljöpartiets budgetmotion för 2013

cirka 8 procent nästa år för att därefter falla ned mot 6,4 procent 2017. I jämförelse med Konjunkturinstitutet är regeringens långsiktiga bedömning betydligt mer positiv.

I jämförelse med fjolårets budgetproposition är det en dramatisk förändring av framför allt arbetslöshetsprognosen. Vid samma tidpunkt förra året prognostiserade regeringen en arbetslöshet för 2015 på 5,5 procent. I år är prognosen 7,8 procent för samma år. Vi välkomnar naturligtvis att regeringen anpassat sina tillväxtprognoser till mer rimliga nivåer. Däremot är vi fortsatt bekymrade över den övertro på arbetsmarknadens utveckling som regeringen ger uttryck för. Här menar vi att mer behöver göras för att matcha de arbetslösa till de jobb som finns. Lösningen består inte i att fortsätta tvinga arbetslösa att söka ännu fler jobb som de inte är kvalificerade till utan att ge de arbetslösa som står långt ifrån arbetsmarknaden verktyg och kompetens så att de kan ta de nya jobben när dessa kommer.

4.4 Utmaningar för de offentliga finanserna

Sveriges offentliga finanser är starka. Inte minst ur ett europeiskt perspektiv har Sverige en låg offentlig skuldsättning och ett relativt lågt löpande underskott. Trots detta står finanspolitiken inför utmaningar och viktiga avväganden. Regeringens fortsatta prioriteringar av skattesänkningar blir allt mer problematisk då de långsiktigt urholkar möjligheterna att finansiera välfärden.

En stabil ekonomisk utveckling förutsätter ordning och reda i statens finanser och en budget som långsiktigt är i balans. Såväl tidigare socialdemokratiska regeringar som den nuvarande borgerliga regeringen har följt det finanspolitiska ramverket, vilket Miljöpartiet också gör i våra budgetförslag. Sveriges finanspolitiska ramverk, utgiftstaket och de budgetpolitiska målen inklusive överskottsmålet har tjänat Sverige väl och utgör en grundbult i Sveriges offentliga finanser. Vikten av att inte leva över sina tillgångar har blivit extra tydlig i samband med den allvarliga skuldkrisen. Miljöpartiet anser att det är viktigt att Sverige även fortsatt har ett finanspolitiskt ramverk och en bred samsyn kring budget- och finanspolitiken.

I årets budgetproposition räknar regeringen med ett finansiellt sparande på -1,5 procent 2014 och -0,4 procent 2015. Regeringens bedömning är att den nuvarande finanspolitiken är i linje med överskottsmålet. Uthålligheten i de offentliga finanserna är

emellertid ifrågasatta. Konjunkturinstitutet och Ekonomistyrningsverket, de två expertmyndigheter som också följer upp och beräknar effekter på kort och lång sikt av den ekonomiska politiken menar att överskottsmålet visserligen kan nås men inte utan betydande besparingar i välfärden. Enligt Ekonomistyrningsverkets beräkningar nås inte överskottsmålet de närmaste åren. Den automatiska åtstramning som sker genom att utgifterna normalt ökar långsammare än skatteintäkterna gör att överskottsmålet nås på sikt om inga ytterligare ofinansierade åtgärder vidtas de närmaste åren. Detta innebär dock i praktiken ganska kraftiga besparingar inom välfärden och de sociala försäkringarna.

På samma sätt bedömer Konjunkturinstitutet att regeringens ekonomiska politik inte är i linje med överskottsmålet givet att nuvarande nivå på välfärden ska behållas. Även med ett nedjusterat överskottsmål behöver finanspolitiken stramas åt de kommande åren.

4.5 Investeringar istället för skattesänkningar

Det finns idag mycket få oberoende ekonomer som rekommenderar att inkomstskatterna sänks ytterligare. Sänkta inkomstskatter i form av ytterligare steg i jobbskatteavdraget försvagar de offentliga finanserna permanent. I ett läge där vi redan idag har ett negativt sparande det vill säga underskott i de offentliga finanserna är det därför direkt olämpligt med fortsatta skattesänkningar.

En bättre ekonomisk politik är en politik som skapar jobb på kort sikt, långsiktigt stärker Sveriges ekonomi och inte ytterligare urholkar statens finanser. Miljöpartiet föreslår istället för ytterligare skattesänkningar därför bland annat:

- investeringar i infrastruktur med 2,5 miljarder 2014 och 16,8 miljarder kronor netto över mandatperioden.
- satsningar på skola och utbildning med 6,4 miljarder kronor 2014
- investeringar i klimatåtgärder, energieffektivisering, miljö och bostäder med 6,8 miljarder kronor 2014.
- investeringar i hälsa och välfärd med ungefär 1,5 miljarder kronor netto per år.

4.6 Välfärd är mer än BNP

Miljöpartiet anser att den ekonomiska politiken ska vägledas av en bred syn på samhällsutvecklingen. För oss är det tydligt att det inte räcker att bara studera hur

mycket varor och tjänster ett land producerar utan att även inkludera andra variabler i analysen så som människors hälsa, hur det står till med klimatet och miljön.

Miljöpartiet har tagit fram ett första förslag till nationella indikatorer för välfärd i Sverige, se nedan. I vårt förslag låter vi BNP ingå som en av sexton indikatorer på välfärd. BNP-utveckling ställs bredvid andra mått som till exempel ökat välbefinnande, klimatutsläpp, arbetslöshet och social tillit. Dessa indikatorer är också ett sätt att följa upp och synliggöra effekten av folkhälsopolitiken. Tanken är att indikatorerna ska ge vägledning i det politiska arbetet och vi föreslår också att indikatorer av detta slag införs i den årliga budgetpropositionen och följs upp årligen. I tabellen nedan redovisas indikatorerna och deras utveckling.

I denna budgetmotion är våra politiska förslag särskilt inriktade på att vända den negativa utvecklingen när det gäller ungdomars gymnasiekompetens, löneskillnaderna mellan män och kvinnor, arbetslösheten, inkomstfördelningen i samhället samt Sveriges miljö- och klimatpåverkan.

Välfärdsområde	Indikator	Status och trend
SOCIALA		
1. Välbefinnande	a. Livstillfredsställelse	Cirka ¾ av befolkningen uppger att de har en hög livstillfredsställelse. Trenden svagt uppåtgående.
	b. Barns och ungdomars psykiska hälsa	Underlag från bl. a. Folkhälsoinstitutet och Socialstyrelsen visar att ungas situation (15-24 år) försämrats under senare tid.
2. Social sammanhållning och delaktighet	a. Mellanmänsklig tillit	Den mellanmännsliga tilliten är stabil över tid, ca 60 % har stor tillit, men hos personer födda 1980 och senare sjunker tilliten jämfört med tidigare generationer.
	b. Socialt deltagande	Ca 20 % av befolkningen har ett lågt socialt deltagande. Andelen är relativt oförändrad över tid.
SOCIOEKONOMISKA		
3. Utbildning	Gymnasiekompetens	73 % av 20-åringarna hade slutbetyg från gymnasieskolan år 2011. Nivån har varit stabil under de fem senaste åren, men är lägre än vid slutet av 90-talet.
4. Jämställdhet	Löneskillnader mellan kvinnor och män	Kvinnors lön var 86,1 % av männens år 2012. Trenden är svagt minskande skillnader.
5. Arbetslöshet	Arbetslöshetsgrad	Andelen arbetslösa i augusti 2013 var 7,3 %. Den långsiktiga trenden är på en fortsatt hög nivå.
6. Ekonomiska förutsättningar	a. BNP	BNP är idag cirka 370 000 kronor per capita och år. Trenden är långsiktigt stigande.
	b. Inkomstfördelning	Inkomstspridningen har stigit från 0,22 till 0,30 mellan 1990 och 2011. Andelen med låg ekonomisk standard ökat från 8 till 13 % under samma period.
	c. Hushållens skuldsättning	Hushållens skuldsättning är idag cirka 170 procent av den disponibla årsinkomsten. Hushållens skuldsättning har ökat kraftigt men planat ut det senaste året.
EKOLOGISKA		
7. Klimatpåverkan	a. Utsläpp av växthusgaser i Sverige	Minskat sedan 1990 med ett trendbrott 2010. Nu minskar utsläppen igen men i en alldeles för långsam takt för att Sverige ska kunna nå en hållbar nivå till 2050.
	b. Utsläpp av växthusgaser orsakade av svensk konsumtion	60 % av utsläppen från svensk konsumtion sker utomlands. Utsläppen från svensk konsumtion har ökat med 10 % sedan 2000.
8. Påverkan på kvävecykeln	Tillförsel av kväve till hav	Hög och oförändrad under lång tid trots åtgärder.
9. Biologisk mångfald	a. Rödlistan	En mycket stor andel (20 %) av de inventerade arterna befinner sig på rödlistan.
	b. Skyddad natur	Ökat under 2000-talet men från låga nivåer.
10. Hälso- och miljöfarliga kemikalier i samhället	Användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier	Kvantiteten miljöfarliga produkter i Sverige har ökat sedan 2002. Beror inte bara på ökad användning utan även på ny kunskap och klassning.

5 Tid för en ny arbetslinje

När regeringen tillträdde låg arbetslösheten på drygt sex procent. Under tredje kvartalet 2013 var siffran 7,3 procent. Samtidigt ökar också långtidsarbetslösheten. När regeringen tillträdde var 85 000 långtidsarbetslösa och den siffran har stigit till 126 000 personer. Det motsvarar en ökning med nästan 50 procent.

Ungdomsarbetslösheten är ett av regeringens största misslyckanden och har blivit ett allvarligt samhällsproblem. Under 2012 låg ungdomsarbetslösheten på ca 24 procent vilket är betydligt högre än både våra grannländer och andra jämförbara länder i Europa. Antalet personer som varken arbetar eller studerar uppgår till ca 190 000 stycken i åldern 16-24 år.³ Antalet långtidsarbetslösa unga har stigit från 13 000 personer 2007 till 22 000 personer 2012.⁴

Alliansregeringens arbetslinje har handlat om att arbetslösheten gjorts till ett privat problem som ska lösas genom åtgärder mot individen. När de sagt att det ska löna sig att arbeta, så har de egentligen menat att det ska vara dyrt att vara sjuk eller arbetslös. Miljöpartiet ser istället arbetslösheten som ett samhällsproblem att ta itu med gemensamt. Vi vill ha en ny arbetslinje.

En ny arbetslinje måste bygga på en politik för att det växer fram nya jobb. Vår arbetslinje bygger på en politik som bidrar till nya jobb och en arbetsmarknad där fler inkluderas men färre slits ut.

5.1 Vår arbetslinje ger 30 000 nya jobb

En modernisering av ekonomin leder till många nya jobb. Genom framtidsinvesteringar i småföretagen, äldreården, skolan, utbyggda järnvägssystem, förnybar energi och energieffektivisering av våra bostäder skapas nya jobb. Med säkrare energitillförsel, nya bostäder, lägre energianvändning och effektivare kommunikationer stärks dessutom svensk konkurrenskraft på lång sikt.

³ Ungdomsstyrelsen (2012)

⁴ SCB (2013). Arbetskraftsundersökningen februari 2013.

Miljöpartiets politik ger tydliga sysselsättningseffekter om upp till 30 000 nya jobb mer än med regeringens prioriteringar.

Tabell 1. Ökad sysselsättning av gröna investeringar

**Jobbeffekten av vissa större
reformer (brutto)**

	jobbeffekt	
	lägre	högre
Hållbara transporter (inkl tex kollektivtrafik)	2900	5500
Bostäder	2900	5500
Energiinvesteringar	300	600
Klimatanpassning	600	1100
Övrig offentlig konsumtion och investeringar	3100	5900
Välfärdsinvesteringar	7800	12600
	17600	31200

5.2 Förslag för en företagsvänligare politik

Nyckeln till nya jobb finns hos Sveriges småföretagare. De senaste 20 åren har fyra av fem nya jobb skapats i företag med färre än 50 anställda.⁵ Sveriges småföretagare förtjänar en politik som gynnar entreprenörskap och innovation - en politik som underlättar för nya företag att starta upp, utvecklas och anställa fler.

Sveriges småföretagare pekar ut den höga nivån på arbetsgivaravgiften och det betungande sjuklöneansvaret som de två största hindren för att de ska kunna växa och skapa nya jobb.⁶ Miljöpartiet vill därför reducera arbetsgivaravgiften för alla företag och särskilt för småföretagen. Vi föreslår att avgiften sänkts med 10 procentenheter på en lönesumma på upp till 760 000 kronor. Förslaget ger en skattelättnad på upp till cirka 76 000 kronor per år vilket är betydelsefullt för ett litet företag. Egenföretagare får motsvarande sänkning av egenavgiften.

⁵ Företagarna, Lägre arbetsgivaravgifter skapar jobb och nya företag, 2012

⁶ Företagarförbundet, Sjuklöneansvaret drabbar småföretagarna hårt, 2010

Vi tar även nya steg när det gäller att slopa sjuklöneansvaret. Vi har tidigare föreslagit att sjuklöneansvaret ska slopas helt, dvs. att slopa båda sjuköneveckorna, för alla företag med 10 anställda eller färre. Nu förstärker vi förslaget genom att föreslå att alla företag med 11-49 anställda får en schablonmässig ersättning motsvarande den ersättning företag med 10 anställda får. Därmed röjs tröskeeffekten när företag går från 10 till 11 anställda.

Miljöpartiet för en robust politik för minskat regelkrångel för företagare. Sedan tidigare har vi föreslagit ökat myndighetsfokus på minskad regelbörda, permanentat Regelråd som arbetar för minskat regelkrångel, att inrätta ett regelkravsregister och att sprida regelförenklingsarbetet till kommuner och landsting. Nu tar vi nya steg för att ytterligare minska regelbyråkratin med fokus på att korta de långa handläggningstiderna inom kommuner och länsstyrelser. Miljöpartiet föreslår att samtliga ärenden ska föras med mål för hur lång tid handläggningen får ta. Vi förstärker både kommunernas och länsstyrelsernas förutsättningar att effektivisera handläggningen och satsar på samverkansprojekt med syfte att optimera handläggningstiderna.

Miljöpartiet motsätter sig regeringens förslag om att kraftigt begränsa ägarmöjligheterna för de så kallade 3:12-regelerna. Regeringens förslag innebär att anställda i fåmansbolag med mindre än 4 procents ägarandel drabbas av ett kraftigt ökat skatteuttag. Det är ett dråpslag mot många vanliga företagare i Sverige och innebär en kraftig försämring för företag som vill locka till sig medarbetare genom att erbjuda delägarskap. Regeringens förslag kommer enligt Skatteverket att betydligt öka skatteplaneringen, vilket är tvärt emot vad regeringen säger sig vilja uppnå. Vi anser att regeringens syfte bör kunna uppnås även utan att införa ägarbegränsningen. Vi anser även att frågan om ändrade 3:12 regler från början borde ha skickats i företagsskattekommittén och där grundligt utretts så att ett mer samlat förslag kunde ha lagts fram. Företagsskattekommittén måste ges i uppdrag att utreda ett överutnyttjande av inkomstomvandlingen genom 3:12-reglerna samt föreslå nödvändiga förändringar. Vi föreslår därför att riksdagen begär att regeringen efter tillfrågande av företagsskattekommittén återkommer med ett nytt förslag till 3:12 regler som inte slår undan benen för dessa småföretag men som samtidigt begränsar möjligheterna till skatteplanering.

5.3 Förslag för innovationsföretag

För att skapa gynnsammare förutsättningar för innovation och entreprenörskap har vi tidigare lanserat två offensiva reformer med fokus på forskning och nya jobb. Dels har vi föreslagit en halvering av arbetsgivaravgifterna för alla företag som är yngre än sex år och som spenderar minst 15 procent av sina intäkter på forskning och utveckling, ett förslag som nu regeringen tillmötesgår i stor utsträckning, dels har vi föreslagit en kraftig skattelättnad för personaloptioner för innovationsföretag i uppstartsfasen. Nu går vi fram med ytterligare förslag med samma fokus på att stärka den kunskapsdrivna konkurrenskraften i svenskt näringsliv.

Vi anslår 100 miljoner kronor till statlig finansiering av Sveriges inkubatorer, entreprenöriella verksamheter som hjälper nya företag i startskedet och bistår med t ex lokaler, datorer, utbildning, nätverkande och marknadsföring.

5.4 Jobb för unga

Miljöpartiet föreslår en kraftfull politik för att bryta ungdomsarbetslösheten och sätta unga i arbete. Vi vill utöka kommunernas ansvar att arbeta med unga arbetslösa. Vi satsar på komvux, folkhögskola och en utbyggnad av yrkeshögskolan för de elever som avslutat gymnasiet men som vill skaffa en yrkesutbildning som matchar de behov som finns på arbetsmarknaden.

Kommunerna ska kunna avtala med Arbetsförmedlingen om att bilda startcentraler som fungerar som lokala arbetsförmedlingar för unga. Dessutom vill vi ge Arbetsförmedlingen i uppdrag att tillsammans med kommunerna bedriva uppsökande verksamhet med syfte att stödja arbetslösa upp till 25 år utan gymnasiekompetens som vill komma in i aktivt arbetssökande eller studier. Vi avsätter 150 miljoner kronor med syfte att söka upp 16 000 unga årligen. Insatserna ska ske utifrån individens behov och kan handla om exempelvis handledning, projektverksamhet och hjälp att starta företag.

Vi välkomnar parternas arbete med att ta fram yrkesintroduktionsavtal. Dessa yrkesintroduktionsavtal ger företagen möjlighet att anställa en ung person på 75 procent samtidigt som företaget erbjuder 25 procents utbildning. Vi välkomnar också att regeringen nu föreslår att dessa så kallade YA-jobb subventioneras. Dock tror vi att regeringen underskattar behoven på arbetsmarknaden och föreslår därför att 3,8

miljarder kronor ytterligare avsätts till arbetslösa unga. Sammantaget föreslår vi ett robust paket med potential att skapa över 50 000 nya jobb och utbildningsplatser till unga.

Tabell 2. Sysselsättningseffekter av Miljöpartiets politik för unga

Förslag	Problem	Lösning	Uppskattat antal personer/år	Kostnad (miljoner kronor)
A. Startcentraler	120 000 unga i åldern 16-24 år varken studerar eller jobb	Uppsökande och aktiverande av unga, hjälp att börja söka jobb eller börja studera	16000	160
B. Fler möjligheter till grundläggande utbildning för unga	Många unga saknar gymnasieutbildning som idag är avgörande för att komma in på arbetsmarknaden	Fler utbildningsplatser: 5000 nya komvuxplatser och 10000 folkhögskoleplatser	15000	1205
C. Förbättrad matchning	Många företag hittar idag inte rätt kompetens samtidigt som många unga saknar arbete. Inte minst gäller det här företagens möjligheter att hitta yrkesutbildad personal	Öka möjligheterna för unga att få rätt utbildning för arbetsmarknadens behov. 2500 platser i arbetsmarknadsutbildning, 1000 yrkesvux platser, 2000 platser i yrkeshögskola, 1000 lärlingsplatser	6500	501
E. Jobb för långtidsarbetslösa unga	Antalet långtidsarbetslösa ung har ökat från 13000 till 22000 mellan 2006 och 2012	Subventionerade anställningar för unga så att de kan konkurrerar om jobb på bättre villkor	6300	1500
D. Fler möjligheter till högre studier	Den globala arbetsmarknad och de komplexa samhällsproblem som möter unga kräver i allt högre utsträckning högskoleutbildning	6200 högskoleplatser, byggs ut till 10000 ny platser från 2016.	6200	455
Summa jobb och utbildning för unga			50000	3821

5.5 Ungt företagande

Sverige behöver en anda där egenföretagande är ett attraktivt yrkesval för ungdomar med vilja, drivkraft och goda idéer. Tillväxtverkets entreprenörskapsbarometer visar att unga är mer intresserad av att starta företag än övriga delar av befolkningen. Hela 68 procent av åldersgruppen 18-30 år kan tänka sig att bli företagare. Trots det är enbart fyra procent i kategorin 18-30 år företagare. Denna outnyttjade potential och kreativitet måste fångas upp av politiken. Miljöpartiet vill ta tillvara på ungas kreativitet och föreslår ett omfattande paket med sex nya förslag för ungt företagande:

1. Inför ett nytt statligt företagslån för unga, med villkor som liknar CSN:s studielån.
2. Slopa egenavgifterna under de två första åren för alla nystartade enmansföretag med ägare under 26 år.
3. Ge den ideella organisationen Ung Företagsamhet medel att nå ut till fler gymnasieskolor med sin verksamhet.
4. Ge en lämplig myndighet i uppdrag att samordna information till ungdomar som vill starta eller nyligen startat eget företag.
5. Inför ett permanent stöd till aktörer som hjälper unga att starta företag.
6. Utveckla Starta eget-bidraget. Sänk åldersgränsen till 20 år och slopa kravet på att vara arbetslös.

5.6 Fler jobb i skolan och äldreomsorgen

En bra skola, utbyggd barnomsorg och fungerande sjukvård är nödvändiga förutsättningar för en fungerande ekonomi. Miljöpartiet vill förbättra kvalitén i välfärden bland annat genom mer personal i skolan och förbättringar i äldreomsorgen. Vi vill även investera i kompetensutveckling och karriärvägar för lärare, i fler anställda i skolan och ge riktade pengar till kommuner och landsting för att anställa personal i äldreomsorgen.⁷

5.7 Fler jobb i svensk industri

Miljöpartiet vill att svenska industriföretag ska fortsätta att utvecklas och moderniseras, genom att investera mer i forskning och utveckling och skapa bättre förutsättningar för produktutveckling.

Vi föreslår en grön innovationsfond med syfte att stimulera forskning i svenska företag att utveckla nya miljöanpassade produkter och produktionstekniker som ökar Sveriges konkurrenskraft och skapar nya jobb. Vi ser stor potential för ökad industriexport och nya gröna svenska exportframgångar. Vårt förslag innebär att innovationsfonden ska stå för 25 procent av kapitalet och det aktuella företaget för 75 procent. Andra industriförslag är en ny riskkapitalsatsning och medel för ett demonstrationsprogram för svensk miljöteknik.

⁷ Läs mer om detta i kapitlet om utbildning och välfärd.

5.8 Flexjobb istället för fas 3

Regeringens jobb- och utvecklingsgaranti med dess tre faser är inte effektiv arbetsmarknadspolitik. I augusti 2013 var 33 970 personer inskrivna i fas 3, en ökning med 2 138 personer jämfört med året före.⁸ Regeringen har heller ingen ambition att följa riksdagens beslut om att sluta anvisa människor till fas 3, tvärtom permanentar och utökar man med flera åtgärder inom fas 3 i budgeten för 2014.

Miljöpartiet vill fasa ut fas 3 och istället införa flexjobb enligt dansk modell, kompletterat med jobb i välfärden. I Danmark har många personer med nedsatt arbetsförmåga kommit tillbaka till arbetsmarknaden tack vare flexjobben. Det danska systemet innebär en anställningsform där arbetsgivaren betalar det arbete som deltagaren utför, och det gemensamma fyller i med ersättning för den övriga tiden. Lönen motsvarar en heltid och villkoren är avtalsenliga. Personen betalar skatt på sin lön istället för på den låga ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen.

Vi tror också att anvisningarna till fas 3 kan tas bort om man förbättrar insatserna i fas 1 och 2. Det behövs mer fokus på praktik och konkret hjälp med att söka arbete, visar en utvärdering från IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utrikespolitisk utvärdering.⁹ Vi menar också att det finns plats i välfärden, inte minst inom äldreomsorgen, för människor som kan göra det som ordinarie personal finner allt mindre tid för, till exempel en promenad, ett samtal eller en extra kopp kaffe.

⁸ Arbetsförmedlingens månadsstatistik

⁹ IFAU; ”Jobb- och utvecklingsgarantin – vilka deltar, vad gör de och vart leder det?”; Rapport 2013:12

6 Klimat

Sveriges utsläpp av växthusgaser måste minska kraftigt de kommande åren om vi ska klara EU:s klimatmål till 2050: en minskning med 80-95 procent. Med den takt regeringen håller i klimatarbetet kommer EU:s mål att nås först omkring år 2200, 150 år för sent. I den internationella klimatpolitiken har Sverige haft ett högt förtroende vid förhandlingarna om bindande globala klimatavtal. Vi tillhör de 23 länder i världen som genom FN:s klimatkonvention har två uppgifter: att minska våra egna utsläpp till en hållbar nivå samt att – utöver biståndet - finansiera det internationella klimatarbetet, främst i fattiga länder. Tyvärr har Sverige inte levt upp till dessa löften.

Det är hög tid att ta nästa steg i klimatarbetet. Miljöpartiet presenterar i årets budget ett klimatpaket som ger betydande utsläppsminskningar både på kort sikt och på längre sikt. På så sätt kan Sverige ta ett stort steg mot att uppfylla vår första uppgift: att minska våra inhemska utsläpp till en hållbar nivå.

6.1 Ordning och reda i klimatpolitiken med ett klimatpolitiskt ramverk

När politiska prioriteringar leder in på vägar som är ohållbara, behövs ramverk som skapar ordning och reda och styr utvecklingen i rätt riktning. Så gjorde Sverige på 1990-talet, när vi införde ett finanspolitiskt ramverk för att förhindra kaos i ekonomin, och de flesta politiska partier ställer nu upp bakom de mål och regler som gäller.

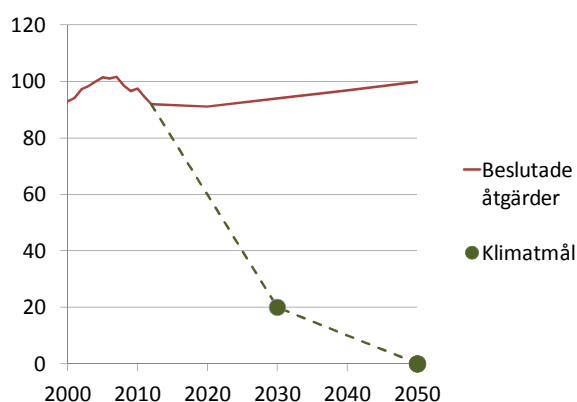
Så gjorde man även i Storbritannien i slutet av 2000-talet när man såg att den kortsiktiga klimatpolitiken inte ledde mot de mål som forskare var eniga om. År 2008 infördes ett klimatpolitiskt ramverk som sätter tydliga regler och bindande mål. Så länge målen uppnås har politiken fritt spelrum. Skottland och Mexiko har infört liknande ramverk liksom den tyska delstaten Nordrhein-Westfalen – Tysklands ekonomiska motor – där det finns ett ramverk på delstatsnivå. I både Danmark och Finland är förslag om ramverk på väg och i Norge pågår en sådan utredning. Dessa är de nya föregångarna i klimatpolitiken.

Miljöpartiet vill att Sverige inför ett klimatpolitiskt ramverk som sätter bindande mål för klimatarbetet med utgångspunkt i forskarnas rekommendationer och våra internationella åtaganden.

6.2 Moderna och klimatsmarta transporter

Det svenska transportsystemet är starkt beroende av fossila bränslen och inrikes transporter svarar för en tredjedel av Sveriges koldioxidsutsläpp¹⁰. Trafikverket har tydligt redovisat hur långt transportsektorn är ifrån att nå både svenska och EU-beslutade klimatmål som illustreras i figur 1.¹¹ Utan fler åtgärder kommer utsläppen från transporterna år 2030 att vara fyra till fem gånger större än vad som är målet: en fossiloberoende fordonsflotta.

Figur 1. Transportsektorns koldioxidutsläpp med beslutade åtgärder. Y-axeln visar procentuell målpuppfyllelse av EU:s klimatmål¹².

Miljöpartiet har tre övergripande strategier för att minska klimatpåverkan från transporterna:

- Minska bilåkandet och skapa ett transportsnålt samhälle
- Effektivisera energianvändningen
- Öka andelen förnybara drivmedel

Miljöpartiet föreslår omfattande satsningar på både underhåll och nyinvesteringar i klimatsmarta transporter. Fram till år 2025 handlar det om närmare hundra miljarder

¹⁰ Då utrikesflyg och sjöfart inte inkluderas.

¹¹ Trafikverket, Delrapport Transporter, Underlag till Färdplan 2050, 2012:224, s 23.

¹² Figuren kommer ursprungligen från Trafikverkets underlagsrapport till Färdplan 2050. Nivån för 2030 är Trafikverkets tolkning av målet om fossiloberoende fordonsflotta där Trafikverkets analys visar att det går att minska vägtrafikens användning av fossila bränslen med 80 procent till 2030, jämfört med 2004. Denna variant av figur kommer från Håkan Johanssons dragning på Klimatforum, Sthlm, 2013-03-20.

kronor.¹³ Totalt satsar vi 27,9 miljarder kronor 2014–2017 på klimatsmart infrastruktur jämfört med regeringens förslag. En mer heltäckande bild av våra satsningar fram till år 2025 finns i vår infrastrukturmotion från hösten 2012¹⁴ och i närtid i anslagsmotion för utgiftsområde 22.

Vi föreslår en satsning på ökat järnvägsunderhåll över en tioårsperiod, i nivå med de summor som Trafikverket efterfrågat. Fram till 2025 föreslår vi ett antal större järnvägsinvesteringar; en dubbelspårsutbyggnad på Ostkustbanan mellan Gävle och Sundsvall, en första etapp av Norrbottenbanan Umeå-Skellefteå samt en utbyggnad av höghastighetsbana hela sträckan Göteborg-Borås och mellan Lund och Hässleholm. Vi föreslår också investeringar bland annat på Ådalsbanan, Dalabanan och sträckan Stockholm-Uppsala. Vi föreslår en satsning på regionala banor, med upprustning av ett antal prioriterade sträckor runt om i landet, inklusive så kallade lågtrafikerade banor. Det finns stora behov av satsningar på hållbara godstransporter på järnväg, därför föreslår vi en närtidssatsning med fokus på klimatsmartare godstransporter.

Miljöpartiet föreslår även en statlig delfinansiering för spårvägar och tunnelbana samt en omfattande cykelsatsning.

6.3 Minskad klimatpåverkan från vägtrafiken

Miljöpartiet motsätter sig byggandet av Förbifart Stockholm eftersom projektet strider mot klimatmålen. Vi föreslår nya styrmedel och åtgärder för att minska utsläppen ifrån vägtrafiken bland annat genom höjd koldioxidskatt.

Vi föreslår en lastbilsskatt som låter den tunga vägtrafiken betala de kostnader som inte täcks in av koldioxidskatten, i form av till exempel vägslitage, olyckor och buller. Även utländska åkare får betala lastbilsskatt, vilket innebär mer rättvisa konkurrensvillkor och ett gynnsammare näringslivsklimat för svensk åkerinäring. Vi undantar enskilda vägar vilket skyddar landsbygden och lägger fokus på vägavsnitt där det finns alternativa transportslag. Det är viktigt att värna svenskt företagsklimat.

¹³ 70 miljarder kronor i järnvägsinvesteringar, 7 miljarder kronor för järnvägsunderhåll, 12 miljarder kronor för spårväg och tunnelbana samt 9 miljarder kronor för cykelsatsning perioden 2014–2025.

¹⁴ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Forslag/Motioner/med-anledning-av-prop-201213_H002T11/?text=true

Miljöpartiet vill hjälpa fram produktionen av andra generationens biodrivmedel från den svenska skogen med hjälp av en pridförsäkring. Den innebär att tillverkarna försäkras mot fallande priser på fossila drivmedel och fallande koldioxidskatt. Om världsmarknadspriset på olja skulle sjunka så att biodrivmedlen blir dyrare så får de en subvention. Den betalas genom ett påslag på priset för bensin och diesel.

Vi föreslår också ett nytt kostnadsneutralt system för miljösmartare bilar som bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid, ett så kallat bonus malus-system. Systemet bygger i korthet på att de klimatvärsta bilarna beläggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På så sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en hög bonus, medan de något mindre effektiva bilarna får en mindre bonus.

Vi presenterar ett antal förslag som möjliggör för bilpooler att växa i städer. Vår målsättning är att det ska finnas dubbelt så många användare i Sverige inom tre år. Vi föreslår dessutom ett stöd för utveckling av samåkning på landsbygden.

6.4 Minska flygets klimatpåverkan

Sverige bör verka för att flyget ges en särskild utsläppsbubbla inom ramen för EU:s handel med utsläppsrätter. I väntan på en sådan lösning föreslår Miljöpartiet en flygskatt som syftar till att kompensera för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln.

6.5 Låt sjöfarten bli en del av klimatomställningen

Vi vill se fler satsningar som möjliggör att sjöfarten blir en del av klimatomställningen. Därför föreslår vi en koldioxiddifferentiering av farledsavgifterna, införande av tonnageskatt i kombination med en omställningsfond för klimat och miljö samt att en kväveoxidfond enligt norsk modell bör utredas.

6.6 100 procent förnybar energi

Miljöpartiet anser att ett helt förnybart el- och värmesystem är möjligt att genomföra till år 2030. I jämförelse med de flesta andra länder är produktion av el och värme i Sverige redan klimatsnål, men står trots detta för mellan fem och tio procent av de svenska

utsläppen av växthusgaser. Produktionen bör vara helt fossilfri redan de närmaste fem till tio åren. Dessutom behöver kärnkraften fasas ut och ersättas med förnybar energi.

Ett helt förnybart energisystem förutsätter två förändringar: för det första måste energi användas på ett klokt och effektivt sätt och för det andra behöver de förnybara energikällorna byggas ut snabbare än vad som nu sker. Som statligt bolag har Vattenfall en viktig roll i energiomställningen. Bolaget bör ges ett nytt uppdrag om att ställa om sin verksamhet till 100 procent förnybar energi

6.7 Minskad energianvändning och effektivisering

Miljöpartiet är starkt kritiska till regeringens passivitet i frågan om att använda energi mer effektivt. Sedan år 2010 har stödet till förnybara energikällor minskats med 70 procent, vilket även syns i regeringens handlingsplaner på energiområdet. Det behövs en politik som ger hushåll och företag verktyg för att använda energin smartare.

Vi vill genomföra en rad nya åtgärder för att minska energislöseriet. Koldioxidskatter är bärande delar av denna strategi, liksom stöd till energieffektivisering i bostäder och fastigheter.

6.8 Ökade satsningar på förnybar energi

Miljöpartiet vill stimulera till satsningar på förnybar energi som underlättar för människor och företag att göra klimatsmarta val, samtidigt som det skapar många nya jobb. För att öka takten i utbyggnaden av förnybar energi anslår vi sammanlagt cirka 4,7 miljarder kronor över fyra år som bland annat används till att införa ett rikstäckande stöd till gårdar som producerar biogas, ett så kallat metanreduceringsstöd, och till att främja utbyggnaden av biogasmackar. Vi föreslår även ett stöd för klimatinvesteringar i kommuner och regioner (KLOKT-stöd) enligt samma modell som finns i Norge. Modellen baseras på kommunernas egna klimat- och energiplaner och blir därmed ett tydligt system utan resurskrävande ansökningsförfarande.

6.9 Egen el för folkligt deltagande i energiomställningen

Miljöpartiet vill att alla ska kunna bli elproducenter. Vi är övertygade om att människor och företag som ges större makt över sin energisituation vill minska sin energianvändning och utvinna egen energi från t ex solpaneler och små vindsnurror.

Därför föreslår vi ett paket med åtgärder som syftar till att öka det folkliga deltagandet i utbyggnaden av förnybar energi. Vårt mål är att 500 000 hushåll ska delta i produktionen av el år 2020.

6.10 Ett försvar mot extrema väder

Under de kommande 20 åren finns ett behov av investeringar i klimatanpassningsåtgärder på över 30 miljarder kronor. För att dessa nödvändiga investeringar ska kunna genomföras måste staten ta ett större ansvar. Miljöpartiet föreslår att staten ska stå för hälften av finansieringen, motsvarande 15 miljarder kronor. Vårt förslag riktar in sig på ett antal stora angelägna projekt för att motverka skador till följd av översvämningar. Utförligare beskrivning av våra förslag återfinns under Ny riktning i försvarspolitik.

6.11 Sveriges internationella ansvar i klimatfrågan

Sverige ska förvalta sitt internationella förtroendekapital och bryta den misstro som präglar och låser de internationella klimatförhandlingarna. Det gör vi bäst genom att leva upp till de två åtaganden vi gjort i FN:s klimatkonvention: att minska våra egna utsläpp till en hållbar nivå och finansiera klimatarbete i fattiga länder. För Sveriges del betyder det en satsning utöver en procent av BNI som är vad riksdagen beslutat ska gå till insatser för fattigdomsbekämpning och demokrati.

Miljöpartiet inrättar ett anslag för klimatsatsningar utanför biståndsramen under utgiftsområde 20. Satsningen innebär två miljarder kronor årligen under de kommande fyra åren. För att nå upp till de summor som utlovats, 100 miljarder US-dollar årligen från år 2020, måste nya finansieringskällor utanför statsbudgeten utvecklas. I Tyskland, Frankrike och Storbritannien diskuteras möjliga alternativ som globala skatter på flyg- och fartygsbränslen för internationella transporter, öronmärkning av intäkterna från auktioneringen av EU:s utsläppsrätter och internationell skatt på finansiella transaktioner.

7 Skola och högre utbildning

Skolan står inför många utmaningar. I internationella jämförelser utmärker vi oss som ett land där både kunskapsresultat och likvärdighet försämrats under 2000-talet. Sverige behöver ett starkt utbildningsväsende. Varje elev har rätt att utvecklas till sin fulla potential. För att det ska uppnås behövs samlade satsningar på skolan. I regeringens budgetproposition satsas motsvarande ungefär 2,5 procent av reformutrymmet på skolan. Detta visar med all önskvärd tydlighet att Alliansen prioriterar andra saker framför skolan.

Miljöpartiet gör motsatt prioritering. Vi är beredda att göra omfattande satsningar för att vända skolresultaten och säkerställa likvärdigheten. Våra samlade satsningar på utbildningsområdet uppgår till 33 miljarder kronor mer än regeringen under de kommande åren. Vår målsättning är att alla elever ska klara skolan och få möjligheter att utvecklas enligt sina individuella förutsättningar.

7.1 Ökade pedagogiska befogenheter – en ordinationsrätt för lärare

Läraren är genom sin yrkeskunskap den som är bäst lämpad att bedöma elevernas pedagogiska behov. Därför måste lärarens bedömning väga betydligt tyngre än vad den gör idag. Då läraren identifierar elever i behov av stödåtgärder ska hjälp sättas in så snart som möjligt. Genom att utgå från lärarens bedömning kan resurserna användas mer effektivt. Med denna så kallade ordinationsrätt blir processen snabbare och fler elever får rätt stöd i tid. Miljöpartiet satsar 100 miljoner per år på detta.

7.2 Minska lärarnas administration

De senaste åren har präglats av en kraftig utökning av lärarnas administrativa arbetsuppgifter. Sedan Folkpartiet fick ansvar för Utbildningsdepartementet har denna utveckling tilltagit. Själva undervisningen har hamnat i skymundan. Om den svenska skolan ska kunna erbjuda människor bästa tänkbara utbildning är det helt avgörande att lärarkåren får möjlighet att arbeta under goda villkor.

Miljöpartiet vill att dokumentationen och administrationen renodlas. Lärares tid bör inte ägnas åt administrationsarbete om det inte föreligger tydliga pedagogiska syften med det.

7.3 Karriärmöjligheter för lärare

Tyvärr ser vi i dag en utveckling där många lärare söker sig till andra yrken eftersom läraryrket inte erbjuder tillräcklig stimulans i form av karriärmöjligheter och löneutveckling. Regeringen har infört karriärvägar för lärare och en del lärare har nu möjlighet att tjänstgöra som förstelärare eller lektorer.

När regeringen införde reformen påtalade Miljöpartiet att den har många brister. Till exempel har väldigt få lärare hittills haft möjlighet att få en karriärtjänst, många lärargrupper lämnats utanför och generella insatser för lärare har helt uteblivit. Regeringen har delvis lyssnat på kritiken och anslår nu medel så att antalet karriärtjänster kan ökas. Man ska också utreda hur förskollärarna kan omfattas av reformen. Men fortfarande saknas insatser för lärarkåren som helhet.

Miljöpartiet satsar utöver karriärreformen på ett lyft för hela lärarkåren. Vi vill att även fritidshem ska inkluderas i reformen. För lektorstjänsterna ska forskningsmeriter i allmändidaktik, pedagogik och utbildningsvetenskap beaktas.

7.4 Räddningspaket för lärarlegitimationen och lärarlyftet

Lärarlegitimationen är ett sätt att säkerställa att eleverna möter lärare som har god kompetens och rätt behörighet. Tyvärr har regeringen slarvat med bland annat behörighetsregler, introduktionsperiod och finansiering. Miljöpartiet föreslår därför en rad åtgärder som syftar till att rädda lärarlegitimationen. Det måste klargöras vilka kostnader som är förenade med reformen, och hur ansvaret för kostnaderna ska fördelas mellan stat, huvudman och den enskilde läraren. Kostnaderna bör inte vältras över på huvudmän och enskilda lärare.

Syftet med Lärarlyftet II är att underlätta för huvudmännen att låta sina lärare skaffa sig rätt behörighet för de ämnen eller årskurser de undervisar i. Dessvärre anslår inte regeringen tillräckligt med pengar och reformen upphör redan år 2016. Miljöpartiet vill att insatsen får en fortsättning genom Lärarlyftet III. Det möjliggör för lärare att läsa in rätt behörighet. En utökad statlig finansiering gör också att kostnaderna inte skjuts över på huvudmän och den enskilde läraren. För detta ändamål anslår Miljöpartiet 150 miljoner kronor mer än regeringen årligen. Legitimationsreformen bör också breddas till

att omfatta all pedagogisk personal. I dag omfattas inte fritidspedagoger av lärarlegitimationen.

7.5 Fler vuxna i skolan

Kännetecknande för framgångsrika skolsystem är att eleverna har möjlighet att få särskilt stöd, och att hjälpen kommer i tid. Detta är särskilt viktigt i skolans lägre årskurser. Miljöpartiet vill att tillgången till specialpedagogik förbättras. Behoven måste identifieras tidigt och stödet måste sättas in i tid. För detta satsar Miljöpartiet 200 miljoner kronor 2014, därefter 210 miljoner kronor årligen.

Det finns fler personalkategorier som behöver stärkas för att alla elever ska få en god skolgång och lärare få tid att vara lärare. Vi vill att staten tillsammans med SKL tar fram en plan för att återställa kompetenser som skurits bort från svensk skola sedan 1990-talskrisen och framåt. En personalgrupp vars betydelse växt i takt med att utbildningssystemet blivit mer komplicerat och kräver mer val av den enskilde eleven är studie- och yrkesvägledare. I vårt budgetförslag finns medel för ökad tillgång till speciallärare/specialpedagoger, yrkes- och studievägledare samt andra personalkategorier. Vi avser återkomma med ytterligare specificering av dessa medel.

7.6 Alla elever har rätt att må bra

För att skolgången ska fungera är det nödvändigt att eleverna mår bra – i både fysisk, mental och social mening. Enligt SCB ¹⁵ uppger 25 procent av barnen att de varje vecka har huvudvärk och 15 procent att de regelbundet har ont i magen. Regeringens åtgärder är inte tillräckliga. För att våra skolelever ska må så bra som möjligt fordras insatser som verkar såväl förebyggande som läkande. Miljöpartiet vill satsa på elevhälsans kvalitet och tillgänglighet.

7.7 Insatser för läsning och matematik

Tyvärr visar många studier att svenska elever läser allt sämre, det får allvarliga konsekvenser för såväl den enskilda eleven som samhället i stort. Svenska elever har tidigare varit väldigt bra på att läsa. Nu försämras läs- och skrivkunskaperna stadigt vilket sannolikt får allvarliga konsekvenser på några års sikt. Regeringen anslår 257

¹⁵ Barns upplevelser av skolan - levnadsförhållanden rapport 125, Statistiska centralbyrån 2012

miljoner kronor under fyra år för en läsfrämjande insats. Regeringens satsning är inte tillräcklig för de utmaningar vi står inför. Miljöpartiet föreslår en mer omfattande och verkningsfull insats. Vi vill skapa förutsättningar för grundskolans huvudmän att göra stora satsningar på elevernas läsutveckling. Vi avsätter 200 miljoner kronor mer än regeringen per år för detta ändamål.

Att elever garanteras grundläggande kunskaper i matematik är av avgörande betydelse. Med en bra grund, som etableras redan under årskurs 1-3, får eleverna de nödvändiga verktygen för att i framtiden klara skola, arbetsmarknad och vardagsliv. Miljöpartiet vill, med hjälp av lärarens ordinationsrätt, se till att alla elever får förutsättningar att lära sig läsa, skriva och räkna innan de lämnar årskurs tre.

7.8 Breddade satsningar på språk

I en global värld är språkkunskaper en resurs som ska tas tillvara. Därför måste andra modersmål än svenska betraktas som en tillgång för såväl den enskilda eleven som skolan som helhet. Den som är trygg i sitt modersmål blir också mer trygg i svenska språket. Miljöpartiet vill satsa på studiehandledning på modersmål, tvåspråkig ämnesundervisning och ökad modersmålsundervisning. Miljöpartiet satsar totalt 440 miljoner kronor, under fyra år, för detta.

7.9 Reformera yrkesprogrammen

Ansökningarna till de gymnasiala yrkesprogrammen har minskat dramatiskt. Skolverket bedömer att en anledning till detta är att de inte längre ger behörighet till högre studier. Miljöpartiet vill ha ett utbildningssystem som öppnar dörrar, inte stänger dem, därför vill vi återinföra behörigheten till högre studier i yrkesprogrammen.

7.10 Ett fritidshemsluft

Fritidshemmen ska stimulera elevernas utveckling och samtidigt erbjuda en meningsfull fritid för de unga. Verksamheten har därför både ett socialt och ett pedagogiskt syfte. Trots fritidshemmens viktiga uppgift är de i dag inte tillräckligt finansierade. Gruppstorlekarna har ökat från 18 barn per avdelning på nittio-talet till i dag drygt 40 barn per avdelning. Miljöpartiet vill skapa bättre förutsättningar för att utveckla fritidsverksamheten. Vi investerar i att elevgrupperna blir mindre och att antalet elever per årsarbetande pedagog blir lägre. För detta avsätter vi 100 miljoner kronor per år.

7.11 Fler förskollärare och kompetenssatsningar

Barngrupperna i förskolan blir allt större, och i kombination med att en stor del av personalstyrkan inte är utbildade förskollärare, innebär det att barnen riskerar att inte få den sociala och pedagogiska utveckling de har rätt till. Miljöpartiet satsar 4 miljarder på barnens tillgång till förskolelärare.

Miljöpartiet vill se till att andelen personal med rätt utbildning och behörighet ökar. Dessutom vill vi att rätten till förskola ska säkras genom en förskolegaranti, som gäller både för att få plats på förskola, och som ger familjerna rätt till ersättning under lov, helger, planeringsdagar eller annan tid då förskola inte erbjuds på rimliga villkor. Vidare bör förskollärare omfattas av statliga kompetensutvecklingsinsatser som till exempel Matematiklyftet och Rektorslyftet.

7.12 Högre utbildning

En väl fungerande högre utbildning och forskning är avgörande för Sveriges omställning till ett långsiktigt hållbart samhälle. Anslagen till grundutbildningar har urholkats med närmare sju miljarder kronor i jämförelse med 1993 års nivå. Detta är en av de viktigaste orsakerna till att kvaliteten på utbildningen stundtals brister.

Miljöpartiet anser att den högre utbildningen i Sverige är i behov av långsiktiga planeringsförutsättningar för lärosätena, ökad anknytning mellan utbildning och forskning samt bättre villkor för såväl lärosätenas personal som deras studenter.

Regeringens prioriteringar leder till färre utbildningsplatser, sämre bredd i utbildningssystemet samt regional utarmning. Miljöpartiets totala satsningar på den högre utbildningen uppgår till totalt till 9,5 miljarder kronor under de kommande fyra åren.

7.13 Fler utbildningsplatser

Regeringen har gjort en kraftig neddragning på antalet helårsplatser på högskolan, motsvarande över 10 000 utbildningsplatser. Regeringens tillfälliga anslagshöjning under 2013-2015 återställer endast en mindre del av dessa platser. Dessa extra anslag upphör helt år 2015. Det finns ett mycket stort behov av välutbildad arbetskraft i landet. Att då skära ner på den högre utbildningen är inte enligt vår mening förenligt med en ny modern arbetslinje. Miljöpartiet vill därför återställa de platser regeringen dragit ner på och satsar ca 1,5 miljarder kronor på fler utbildningsplatser på högskolan. Vi ökar

samtidigt antalet platser på läkarutbildningen under åren 2014-2017, vilket ger totalt 1000 nya läkare.

7.14 Öka kvalitén i den högre utbildningen

Miljöpartiet anser att varje student – oavsett utbildning - har rätt till en genomsnittlig undervisningstid om minst tio timmar per vecka. Utbildningarnas arbetslivsanknytning bör stärkas och för att åstadkomma detta behövs karriärvägledning och utökade möjligheter till praktik för studenter. Sveriges högre utbildning måste också återigen bli reellt internationell. Vi vill därför återinföra avgiftsfriheten för utomeuropeiska studenter.

7.15 Nytt resursfördelningssystem

Resursfördelningssystemet till den högre utbildningen behöver reformeras. Det bör stimulera akademisk kvalitet och kreativitet snarare än snabb studentgenomströmning. Av den anledningen behöver resursfördelningssystemet utvecklas så att såväl framgångsrika studier som breddad rekrytering främjas.

7.16 Nytt kvalitetsutvärderingssystem

Sveriges nuvarande kvalitetsutvärderingssystem för högre utbildning har kritiserats av forskarvärlden, samt förklarats undermåligt av den europeiska samarbetsorganisationen ENQA. Miljöpartiet vill initiera ett utvärderingssystem som lever upp till internationell standard. Det ska konstrueras av en självständig myndighet tillsammans med berörda lärosäten och andra berörda aktörer.

7.17 Forskningspolitisk inriktning

Den statliga finansieringen till forskningen måste bygga på tydliga och förutsägbara principer. Det är särskilt viktigt att forskningsmedel inte bara kommer stora lärosäten till del, utan anslagen bör fördelas med hänsyn till regional utvecklingspotential och utvecklingsförmåga. Miljöpartiet anser att forskningsråden ska åtnjuta autonomi då det statliga stödet till grundforskningen fördelas. Samtidigt bör fördelning utifrån kvalitetskriterier som beaktar samverkan med regionalt näringsliv och offentlig verksamhet stimuleras.

8 Öppna fler dörrar till Sverige

Människor flyr undan krig, svält och naturkatastrofer. Samtidigt lägger EU ökad energi på att stänga människor ute. När människor flyr för sina liv från krigets Syrien svarar EU inte med att erbjuda skydd utan med att öka gränskontrollerna för att stoppa människor från att komma hit.

Miljöpartiet står upp för alla människors lika värde. Vi gröna är främlingsfientlighetens ideologiska motpol. För att göra migrationspolitiken mer human och motverka att främlingsfientliga krafter skulle sätta agendan ingick Miljöpartiet våren 2011 en ramöverenskommelse med regeringen inom det migrationspolitiska området.

Som resultat av ramöverenskommelsen har till exempel människor som lever gömda i Sverige nu rätt till vård och skolgång. Dessutom har vi kommit överens om att inrätta en fjärde migrationsdomstol och att Migrationsverkets landinformationsdatabas (Lifos) ska utvecklas. Inför 2014 har vi nått en uppgörelse om att göra det enklare för asylsökande barn och deras familjer att stanna genom att bredda bestämmelsen om synnerligen ömmande omständigheter. Vi är också överens med regeringen om åtgärder för att stävja missbruk av reglerna för arbetskraftsinvandring.

Dessa förändringar skulle aldrig ha skett utan ett migrationspolitiskt samarbete mellan Miljöpartiet och regeringen. Miljöpartiets politik går dock ännu längre.

8.1 Migration

Miljöpartiet har en vision om en värld utan gränser, där alla har en möjlighet att flytta, men där ingen tvingas fly. Vi kräver en human asylnpolitik, vi vill underlätta för familjeåterförening och erbjuda goda möjligheter att komma till Sverige för arbete och studier. Uppbyggandet av EU:s dyra och omänskliga gränsövervakningssystem måste hejdas och fler lagliga vägar in i EU och Sverige måste öppnas. Miljöpartiet vill att alla migranter ska omfattas av de mänskliga rättigheterna.

8.2 En bra start

Miljöpartiet vill stärka insatserna för nyanlända. Det är viktigt att den som kommer ny till Sverige, får en bra start, genom att samhället tillgodoser var och ens individuella

behov och tar tillvara deras unika potential. Vi vill att nyanlända tidigare ska få kontakt med skola och vård samt möjlighet att söka jobb.

8.3 Arbete mot rasism och diskriminering

Miljöpartiet anser att det behövs större satsningar för att motverka rasism och främlingsfientlighet i samhället. Det är viktigt att arbeta långsiktigt och förebyggande och att många olika aktörer i samhället prioriterar frågorna. Skolan är en av de viktigaste arenorna för att motverka rasism. Miljöpartiet anser att alla lärare ska få en kortare utbildning i mänskliga rättigheter och antirasism. Vi föreslår dessutom att två lärare per skola ska få gå en fördjupningsutbildning. Vi vill också att projekt som Toleransprojektet i Kungälv, som arbetar långsiktigt för att motverka extremintolerans inom ramen för skolan, kan spridas till fler kommuner. Vi avsätter resurser inom ramen för de sociala investeringsfonderna till detta. Ett nationellt resurscentrum för normkritisk pedagogik och metoder för att motverka extremintolerans behöver också inrättas.

Det behövs också aktiva åtgärder mot diskriminering på arbetsmarknaden och fler aktörer behöver få möjlighet att driva diskrimineringsmål i domstol. Rättsväsendet måste prioritera värdegrundsfrågorna och arbetet mot diskriminering i större utsträckning.

8.4 Validering

En förstärkning av arbetet med validering av utländsk utbildning och arbetslivserfarenhet behövs. På så vis kan nyanlända som har en kvalificerad utbildning få bättre möjligheter att få ett jobb som motsvarar deras kvalifikationer. För att få en mer effektiv arbetsförmedling vill vi också att fler fristående, specialiserade aktörer ska få konkurrera med Arbetsförmedlingen.

8.5 Satsning på modersmål och Svenska för invandrare

Den som får utveckla sitt modersmål har lättare att lära sig fler språk. Miljöpartiet tillför resurser till utökad modersmålsundervisning i både förskola och skola. Elever ska kunna få undervisning i till exempel matematik och engelska på sitt modersmål. Vi omfördelar även resurser till Svenska för invandrare (sfi). Mer resurser innebär mindre grupper, fler lärare, kompetensutveckling för lärare och andra insatser som höjer kvaliteten.

9 Jämställdhet

Sverige är ett av världens mest jämställda länder, men har fortfarande långt kvar till verklig jämställdhet. Ett genomsnittligt år mördas 17 kvinnor av en närstående man. Tre fjärdedelar av föräldraledigheten tas ut av kvinnor. Deltid och otrygga anställningar är vanligare bland kvinnor och bara en tredjedel av ledamöterna i bolagsstyrelserna är kvinnor. På ordförandeposterna är siffran 12 procent.¹⁶ Unga tjejer gör bättre ifrån sig i skolan än killar, men upplever en stor press både i skolan och privatlivet med självskadebeteende och psykiska sjukdomar som följd. Pojkar däremot misslyckas i större utsträckning i skolan och riskerar att också misslyckas med sociala relationer och hamna utanför samhället. I båda fallen stavas problemet begränsande könsnormer.

Det politiska arbetet har stått stilla alldeles för länge. Kvinnors arbete värderas fortfarande lägre än mäns. Skillnaden i nettotinkomst mellan kvinnor och män har ökat med nästan 40 procent sedan Fredrik Reinfeldt blev statsminister år 2006. Det är en ökning med 17 479 kronor per år till männens fördel.¹⁷ De senaste två åren har kvinnors sjukskrivning ökat med 35 procent. Motsvarande ökning för männen var betydligt mindre, cirka 20 procent.¹⁸ Nettoeffekterna av de åtgärder som föreslås och aviseras i regeringens budget för år 2014 leder dessutom till att mäns inkomster ökar mer än kvinnors inkomster på så väl kort som lång sikt.¹⁹

För Miljöpartiet är jämställdhet i grunden en frihetsfråga. Människors möjligheter att leva sina liv ska inte begränsas av kön eller könsidentitet. En modern och radikal jämställdhetspolitik lägger fokus på mäns och kvinnors lika möjligheter på såväl arbetsmarknaden som i ansvaret för hem och familj.

¹⁶ Lathund om jämställdhet, SCB, 2012.

¹⁷ Riksdagens utredningstjänst (2013). Dnr 2013:326.

¹⁸ Försäkringskassan (2013). Nya sjukpenningtalet - samtliga åldersgrupper, per månad och kön.

¹⁹ Regeringens proposition 2013/14:1 s.53

9.1 Politiskt ansvar för minskade löneskillnader

Politiskt styrda arbetsgivare, det vill säga stat, kommuner och landsting, måste avsätta resurser för jämställda löner. Miljöpartiet avsätter resurser för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i statlig sektor. Dessutom ger vi Medlingsinstitutet i uppdrag att föreslå åtgärder mot strukturella löneskillnader, bland annat att se över om industrins nuvarande norm för lönebildningen är rimlig.

9.2 En handlingsplan för jämställda löner

Arbetet för jämställda löner är ett ansvar för arbetsmarknadens parter, men politiken måste skapa förutsättningar. Vi vill ta ett initiativ till handlingsplan för jämställda löner i samverkan med de fackliga organisationerna och arbetsgivarna för att få bort könsrelaterade löneskillnader på hela arbetsmarknaden. Lönerna för kvinnodominerade branscher ska uppvärderas utifrån den kunskap, de krav och det ansvar som arbetet kräver. Det behövs också ett långsiktigt arbete för att utveckla fler karriärvägar inom kvinnodominerade yrken och minska den könssegregering som finns på arbetsmarknaden.

9.3 Lönekartläggningar gör skillnad

Lönekartläggningar är ett bra instrument för att upptäcka och åtgärda osakliga löneskillnader mellan könen. Vi vill att regeringen ser till att verkställa riksdagens beslut om att återgå till den tidigare jämställdhetslagens krav om att arbetsplatser måste upprätta lönekartläggningar varje år. Detta gäller också riksdagens beslut om att planer för jämställda löner och jämställdhetsarbete ska upprättas varje år på arbetsplatser med fler än tio arbetstagare.

9.4 Rimliga arbetsvillkor i kvinnodominerade branscher

Det är inte rimligt att kvinnor sliter ut sig inom vård- och omsorgsyren eller arbetar ofrivilligt deltid. Miljöpartiet vill öka bemanningen och ge möjlighet till kompetensutveckling inom äldreomsorgen. Vi vill öka människors möjlighet att bestämma över sin arbetstid genom rätt till heltid och rätt till deltid samt införa kraftfulla regler för att stävja missbruket med visstidsanställningar. Därtill behövs även aktiva åtgärder för att fler män ska välja kvinnodominerade utbildningar och yrken.

9.5 Börja med skolan

Den könsuppdelade arbetsmarknaden grundläggs när ungdomar väljer utbildning och redan i gymnasiet är valen mycket könsbundna. Ungdomar behöver stöd i att välja utifrån intresse istället för kön, och vuxna ska få möjlighet att byta spår senare i livet. Vi tillför resurser så att skolorna kan anställa och utbilda studie- och yrkesvägledare och genuspedagoger samt till vuxenutbildningar så att människor får nya livschanser.

Vi vill utbilda lärare i normkritisk pedagogik och inrätta ett nationellt centrum för normkritisk pedagogik och motverka extremintolerans.

9.6 Inför tredelad föräldraförsäkring

Den skeva fördelningen av föräldraledigheten får stora konsekvenser för mäns aktiva föräldraskap och kvinnors situation på arbetsmarknaden. Miljöpartiet vill ha en tredelning av föräldraförsäkringen, med en tredjedel åt vardera föräldern och en tredjedel som kan överlåtas, något som skulle ge fler närvarande pappor och sätta barnets rätt till sina föräldrar främst. Samtidigt vill vi avskaffa vårdnadsbidraget och jämställdhetsbonusen.

9.7 Förbättra trygghetssystemen

Vi vill införa en gemensam försäkring för både sjukdom och arbetslöshet – ett samlat trygghetssystem som är tydligt och omfattar alla. För att undvika att individer skickas runt mellan olika myndigheter ska trygghetssystemet skötas av en enda myndighet. Miljöpartiet accepterar inte regeringens försämringar i sjukförsäkringen. Vi vill avskaffa den borte gränsen, stärka rätten till rehabilitering och införa ett golv i sjukförsäkringen och moderna kvalifikationskrav till a-kassan. Att införa ett golv i sjukförsäkringen får enligt Riksdagens Utredningstjänst större genomsnittlig effekt för kvinnor som har sjukpenning än män med sjukpenning. Sett till den totala nettoinkomstökningen, tillfaller cirka 70 procent av dessa kvinnor.

9.8 Gör våld i nära relationer till ett folkhälsomål

Vi vill se ett mer strukturerat arbete med återkommande uppföljning och rapportering för att förebygga våld i nära relationer. Därför vill vi föra in ”våld i nära relationer” som ett nytt målområde i den nationella folkhälsopolitiken. Se även Miljöpartiets riksdagsmotion Förnya folkhälsopolitiken och förtydliga ansvaret.

9.9 Nationell finansiering för nationella boenden

De kvinnojourer som verkar på nationell nivå ska också kunna finansieras nationellt. Även de jourer som verkar på lokalnivå behöver en stabil basfinansiering därför behöver kvinnojourernas ekonomiska förutsättningar ses över och stärkas. Vi lägger därför 37 miljoner utöver regeringen till länsstyrelserna. För de jourer som till exempel erbjuder telefonrådgivning på flera olika språk och skyddade boenden till hela landet lägger vi 15 miljoner extra på socialstyrelsen.

Tabell 3: Vissa riktade jämställdhetsåtgärder

Uo	Jämställdhet	2014	2015	2016	2017	2014-2017
1	Kvinnorjourer	37	27	27	27	117
2	Jämställdalöner	150	150	150	150	600
	Jämställdhetssatning inom					
4	rättväsendet	15	15	15	15	60
9	Kvinnorjourer (nationellt)	15	15	15	15	60
25	Jämställdhetssamordnare	75	75	75	75	300
	Summa	292	282	282	282	1137

10 Arbetslivstrygghet

Villkoren i trygghetsförsäkringarna har försämrats kraftigt. Sedan de nya reglerna i sjukförsäkringen trädde i kraft fullt ut 2010 har närmare 90 200 personer kastats ur försäkringen. Under år 2013 beräknas ungefär 12 000 ytterligare tvingas ut på grund av de nya tidsgränserna i sjukförsäkringen.²⁰

Regeringen har också drastiskt försämrat arbetslöshetsförsäkringen. Detta har lett till att allt färre har ett skydd om de skulle bli arbetslösa. Endast ungefär var tionde arbetslös får ut 80 procent av lönen i arbetslöshetsersättning. Detta drabbar särskilt unga och utrikes födda. Endast tre av tio ungdomar i åldrarna 20-25 år är medlemmar i a-kassan och bara en av tio arbetslös mellan 20 och 24 år får ersättning från a-kassan. Att regeringen nu får backa och ta bort den differentierade avgiften kommer knappast att lösa de stora problemen i försäkringen eller göra att de nära 500 000 som lämnade försäkringen kommer tillbaka.

Allt fler får inte någon ersättning alls. Alla de som har tidsbegränsade och tillfälliga jobb måste kunna bevisa för försäkringskassan att de kommer att ha lön framöver. Annars kan inte kassan fastställa någon sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och då blir det ingen sjukpenning.

Miljöpartiet vill förhindra att människor kastas ut ur trygghetssystemen utan varken rehabilitering eller jobb.

10.1 Arbetslivstrygghet

Miljöpartiet har ett eget förslag till lösning, som kombinerar en inkomstförsäkring med en gemensam grundtrygghet åt alla som inte kan arbeta på grund av sjukdom eller arbetslöshet. Vi kallar vårt förslag Arbetslivstrygghet. Miljöpartiet föreslår ett höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen. Preliminärt handlar det om 200 kronors höjning av högsta dagpenning de första 100 dagarna. Därefter sänks nivån trappstegsvis över tid. Den slutliga nivån läggs 50 kronor över dagens högsta ersättningsnivå. Sammantaget kan det

²⁰ Försäkringskassan (2013).

här innebära en höjd ersättning för en normalinkomsttagare med drygt 4 000 kronor i månaden vid tillfällig arbetslöshet.

Miljöpartiet föreslår också att en allmän grundförsäkring vid sjukdom och arbetslöshet för alla över 20 år utreds.

10.2 Trygghet för egenföretagare

För att fler ska våga ta steget att lämna en anställning för att starta eget företag gör Miljöpartiet nu stora satsningar på ökad trygghet för företagare. Det är viktigt inte minst för att fler kvinnor ska välja att starta eget företag.

Under företagets uppbyggnadsskede ska egenföretagarna kunna välja sin senaste anställningsinkomst som grund för SGI-beräkningen som Försäkringskassan använder när ersättning vid sjukfrånvaro beräknas. Dessutom vill vi förlänga uppbyggnadsskedet från 24 till 36 månader. Många företagare kan vittna om att det kan dröja flera år innan man uppnår tillräcklig lönsamhet.

Möjligheten att välja sin senaste anställningsinkomst som grund för SGI-beräkningen under verksamhetens första 36 månader bör även gälla fåmansbolag.²¹ Många småföretagare väljer att redan från start lägga sin verksamhet i ett aktiebolag och denna grupp bör inte missgynnas. Egenföretagare som driver fåmansbolag och väljer att använda sin senaste anställningsinkomst som grund för SGI-beräkningen, ska enligt principen om likabehandling av företagare även ges möjlighet att välja någon av flera olika karenstider, mellan 1-90 dagar. Förslaget uppskattas kosta ca 300 miljoner kronor. Övriga tre förslag bedöms kostnadsneutrala.

²¹ AB eller ekonomisk förening i vilka max fyra delägare tillsammans äger mer än 50 % av företagets röster.

11 Miljonprogramsområden

Miljonprogrammet är en sammanfattande benämning på den bostads- och byggpolitik som bedrevs under perioden 1964–1975 i Sverige då cirka 1 000 000 lägenheter och småhus producerades. En stor del av dessa byggnader måste nu rustas upp.

Utmaningarna är stora, men kreativiteten och framåtandan som visas på många håll är större.

Upprustningen av miljonprogrammets byggnader skapar möjligheter att ta ett helhetsgrepp på hela bostadsområden. Det handlar om att skapa fler mötesplatser men också om mer grundläggande frågor som hur staden eller orten hänger ihop.

En mer uttömmande beskrivning av vår politik för Sveriges miljonprogramsområden hittas i partimotionen För hela orten – politik för upprustning och hållbarhet i miljonprogramsområden.

Tabell 4: Särskilda miljonprogramssatsningar i Miljöpartiets budget för år 2014 uttryckt i miljoner kronor.

	2014	2015	2016	2017
Sociala investeringar	200	300	300	300
Startcentraler miljonprogram	1 500	1 500	1 500	1 500
Idrottssatsning	100	100	100	100
Familjecentraler	100	100	100	100
Kultur i miljonprogrammen	100	100	100	100

11.1 Rusta upp miljonprogramsområdena och skapa nya jobb

För att ge en ordentlig skjuts i upprustning och energieffektivisering föreslår Miljöpartiet att det befintliga ROT-avdraget utvidgas och energianpassas. Ett energismart ROT-avdrag bör införas för ägare av hyreshus och ska också kunna gå till skollokaler. Miljöpartiet vill även satsa på gångstråk, cykelbanor och spårvägstrafik för att göra det enklare för människor att röra sig till, från och mellan dessa områden.

I samband med den nödvändiga upprustningen finns en unik chans att skapa nya jobb för de som bor i miljonprogramsområdena. Runt om i landet finns flera positiva exempel på hur detta kan gå till. I Gårdsten och Hovsjö utbildas arbetslösa och anställs i arbetet med upprustningen. Miljöpartiet vill att dessa exempel ska spridas till andra områden. Vi vill ta ett första steg och tillföra 2 000 platser på branshinriktad jobbutbildning med fokus på just upprustning.

Vi vill också satsa på lokala arbetsförmedlingar, exempelvis i miljonprogramsområden. Det stora arbetskraftsbehovet i samband med upprustning kan på så sätt matchas med det stora antalet arbetssökande i dessa områden.

11.2 Bra skolor oavsett bostadsområde

Alla elever ska få samma chans i den svenska skolan oavsett bakgrund och bostadsområde. Tyvärr är det inte så verkligheten ser ut i dag. Elevernas sociala och ekonomiska förhållanden får allt större betydelse för hur de lyckas i skolan. Miljöpartiet vill skapa fler vägar till gymnasiekompetens. Vi stödjer inrättande av folkhögskolor i miljonprogramsområden och genom att stärka den kommunala vuxenutbildningen. Lärare måste också ha mandat att sätta in kraftfulla åtgärder i ett tidigt skede när de märker att något barn halkar efter i skolan.

11.3 Idrotts- och kultursatsning

En meningsfull fritidssysselsättning är ofta avgörande för ungdomars möjlighet att utvecklas. I vissa stadsdelar och kommuner tillåts träningsanläggningar att förfalla och fritidsgårdar läggs ner. Många ungdomar saknar därmed möjlighet till en sysselsättning när skolan är slut för dagen.

Miljöpartiet anslår medel till en idrottssatsning särskilt riktad mot miljonprogramsområden. Pengarna ska gå till att skapa bra anläggningar och träningsmiljöer, och att utveckla träningsformerna så att fler kan lockas till idrotten. Vi investerar även i en särskild kultursatsning i miljonprogramsområden, för att utveckla teater, slöjd, konst eller kultur- och musikskolor.

11.4 Fond för lokala initiativ

En central utgångspunkt för Miljöpartiets satsningar är att främja lokala initiativ snarare än att från nationellt håll detaljstyra resurser. Miljöpartiet satsar också på en särskild

fond från vilken lokala organisationer kan söka finansiering av åtgärder som de själva anser skulle förbättra deras bostadsområden. Avsikten är att lokala ideella föreningar tillsammans med en kommunal eller privat aktör, ska kunna ansöka om medel för lokala satsningar. Fondens medel förvaltas av Sveriges kommuner och landsting. Miljöpartiet vill dessutom satsa 1 100 miljoner kronor under de kommande fyra åren på sociala investeringsfonder där medlen exempelvis kan gå till dessa bostadsområden.

11.5 Familjecentraler

Familjecentraler är en funktion som växer fram på alltfler ställen i landet. Tanken är att dessa centraler ska samla förebyggande och stödjande verksamheter för föräldrar och barn på samma plats. En familjecentral innehåller åtminstone mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och förebyggande socialtjänst men även andra yrkeskategorier kan komma till familjecentralerna. En viktig poäng är att göra det enklare att få tillgång till och kunskap om samhällets resurser och träffa andra barnfamiljer. Det ger också en möjlighet att tidigt kunna uppmärksamma särskilda behov och stöd.

Miljöpartiet vill avsätta medel under kommande mandatperiod för utveckling av familjecentraler i miljonprogramsområden. Utvecklingsmedlen ska vara möjliga att söka både för befintliga familjecentraler som vill vidareutveckla verksamheten och för uppbyggande av nya familjecentraler. Insatsen ska samfinansieras med kommun och landsting.

12 Barn och unga i social och ekonomisk utsatthet

Att förebygga barns utsatthet är mycket viktigt. År 2011 levde 2,9 procent²² av barnen i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, vilket är en stor andel för ett land med så goda ekonomiska förutsättningar. Här har regeringen inte gjort tillräckligt.

Barn i ekonomiskt utsatta familjer har oftare sämre hälsa och sämre tillgång till fritidsaktiviteter. De lever oftare under otrygga förhållanden än andra barn och risken att utsättas för våld är betydligt högre. Ekonomisk utsatthet är också en riskfaktor för att gå ut grundskolan utan fullständiga betyg.

Miljöpartiet vill, i enlighet med kritik från FNs barnrättskommitté, att Sverige tar fram en nationell handlingsplan som tar ett helhetsgrepp för att minska den ekonomiska utsattheten. Vi vill även att alla barnfamiljer har rimliga ekonomiska villkor, därför vill vi bland annat göra särskilda insatser för ensamstående.

12.1 Insatser för att minska den ekonomiska utsattheten

För att nå de ensamföräldrar som har de svåraste ekonomiska villkoren vill Miljöpartiet höja underhållsstödet med 250 kronor per månad från och med 2014. Vi vill också underlätta den ekonomiska situationen för ensamstående föräldrar med försörjningsansvar och som har barnen boende hos sig under hela eller delar av året. Därför föreslår vi en skattereduktion på 5 000 kronor, lika för båda föräldrarna. En sådan skattereduktion är omfördelande på så sätt att låginkomsttagare får mer i förhållande till sin inkomst än höginkomsttagare. Syftet är att förbättra barnens ekonomiska situation och förslaget minskar antalet familjer som lever på försörjningsstöd. Förslaget utjämnar något den ekonomiska skillnaden mellan kvinnor och män eftersom fler kvinnor lever ensamstående med barn.

Utöver den höjning regeringen gör av bostadsbidraget höjer vi taket så att fler omfattas vilket innebär att ytterligare cirka 4 000 hushåll i behov får bostadsbidrag.

²² Uppgifter från Barnombudsmannens statistik om barn och unga, bygger på Socialstyrelsens register över ekonomiskt bistånd

Miljöpartiet vill skapa rimligare villkor för arbetslösa eller sjuka föräldrar genom flera förslag inom arbetsmarknadspolitiken och genom att på sikt införa vad vi kallar Arbetslivstrygghet.

12.2 Social investeringsfond

Barn som mår dåligt ska fångas upp tidigt och bli sedda. Beräkningar visar att kostnaden för en enda unge som hamnar snett i livet kan bli hela sex miljoner kronor. Genom att satsa på förebyggande åtgärder tidigt kan samhället använda resurser på ett mer effektivt sätt. Miljöpartiet vill under de kommande fyra åren satsa 1 100 miljoner kronor på sociala investeringsfonder som kommunerna kan söka pengar ifrån. Miljöpartiet föreslår också att en statlig utredning tillsätts med syfte att utreda hur ett fortsatt arbete med sociala investeringar kan genomföras.

13 Velfärd med god kvalitet

Velfärden ska ge människan frihet och trygghet. Vi är som starkast när vi tar hand om varandra när vi är som bräckligast. Därför vill vi ha goda välfärdsinstitutioner som tillhandahåller vård och omsorg när vi behöver det och trygghetssystem som stöder den som är sjuk eller utan arbete.

Samtidigt blir det en allt tuffare utmaning att ge alla invånare lika goda förutsättningar för ett gott liv oavsett var i landet de bor. Vi motsätter oss genomförandet av ytterligare ett femte jobbskatteavdrag och föreslår istället bland annat stora satsningar för mer personal inom skolan, den sociala omsorgen och vården.

Vi anser att ett antal olika åtgärder behöver vidtas för att säkra kvaliteten i velfärden. Våra hälso- och välfärdssatsningar uppgår till över 5 miljarder kronor per år och är även en viktig del i vårt jämställdhetsarbete.

13.1 Hälsomiljard

Miljöpartiets politik fokuserar på förebyggande åtgärder för ökad folkhälsa och ger samtidigt vård och hjälp till de människor som är i behov av det. Tidiga förebyggande insatser är angelägna, både för individen och ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Det grunda fokus som regeringen har i den så kallade kömiljarden vill vi i stället omvandla till en hälsomiljard där landsting som har ambition att arbeta hälsofrämjande och långsiktigt för att minska köer och öka tillgänglighet i vården kan söka anslag.

13.2 Personalsatsningar

Miljöpartiet ser behov av en kraftig satsning inom vården som berör personal, utbildning och struktur. Läkarbrist leder till att många landsting har höga kostnader för hyrläkare, vilket drabbar annan vård och det är även brist på specialistsjuksköterskor. Miljöpartiet vill bland annat förstärka läkarutbildningen med totalt 1 000 nybörjarplatser under de kommande fyra åren. Vi vill se utbildningsanställningar för sjuksköterskor som utbildar sig till specialistsjuksköterskor. Vi avsätter därför medel till ett pilotprojekt som bör prövas och utvärderas inom äldreomsorg, psykiatri och glesbygdsmedicin.²³

23 I termen glesbygdsmedicin innefattas sjukvård för den totala glesbygdsbefolkningen. Det handlar om omsorg men också om prevention och akutsjukvård.

Glesbygdens utmaningar och möjligheter, samt utveckling och innovation inom e-hälsan lyfter vi genom att avsätta medel till och ge förutsättningar för att vidareutveckla Glesbygdscentrum i Storuman till ett så kallat ”Center of excellence” i glesbygdsmedicin och vård på distans,

Vi vill också se en utveckling av ny yrkestitel för specialistsjuksköterskor med ett utökat ansvar samt stärka möjligheten att arbeta i team genom att se över förskrivnings- och sjukskrivningsrätt hos andra yrkeskategorier än läkare.

13.3 Ökad bemanning i äldreomsorgen

Personalen inom äldreomsorgen vittnar om orimlig tidspress, hög arbetsbelastning och dålig organisation av arbetstiden. Det är en situation som har lett till att få söker arbete inom vård och omsorgsyren. Äldreomsorgen är även hårt drabbad av sjukskrivningar och förtidspensioneringar. Dessa utmaningar medger även regeringen men insatser för att möta dem saknas. Miljöpartiet har en rad förslag som syftar till att möta den demografiska utmaningen och som även höjer kvaliteten inom äldreomsorgen generellt.

Personaltätheten behöver öka för att säkra kvaliteten inom äldreomsorgen. Personalen ska inte behöva stå inför omöjliga situationer som att ensam behöva utföra lyft som kräver två personer. Miljöpartiet satsar i ett första skede 500 miljoner kronor per år under en fyraårsperiod för att öka bemanningen inom äldreomsorgen. Vårt förslag motsvarar 1 100 tjänster i äldreomsorgen.

13.4 Arbetsmiljö och arbetstid inom vård och omsorg

Personalen i den kvinnodominerade vård- och omsorgsbranschen ska inte slita ut sig på jobbet. Miljöpartiet föreslår därför en satsning på personalens arbetsmiljö i form av arbetstidsförkortning med bibehållen lön. Vi satsar 500 miljoner kronor till en pott som kommunerna kan ansöka från för att förkorta arbetstiden för personal i äldreomsorgen.

Miljöpartiet satsar totalt fyra miljarder kronor de kommande fyra åren på bemanning, kompetensutveckling och arbetstidsförkortning inom äldreomsorgen. Kombinationen av de här satsningarna kommer att ge en mer rimlig arbetssituation för personalen och därmed en bättre vård och omsorg för de äldre.

13.5 Bättre upphandling och uppföljning

Det är viktigt att kommuner och landsting har god kontroll över hur skattemedlen används och att de används till rätt saker. Upphandling, konkurrensutsättning och valfrihetssystem ska därför alltid utvärderas och följas upp. Dessutom är det viktigt att redovisa hur resurserna används. Här är brukarrevisioner och paneler användbara verktyg, liksom att ersättningssystem kopplas till patienters, elevers och föräldrars tillfredsställelse och upplevelse av verksamheten.

För all offentligfinansierad verksamhet ska gälla att anställda omfattas av samma meddelarfrihet och meddelarskydd, att integritetsskyddet för enskilda säkras, ett gott skydd mot diskriminering och kränkning finns och att offentlighetsprincipen tillämpas.

13.6 Hälsofrämjande insatser

Regeringen tonar tyvärr ned samhällets ansvar i folkhälsoarbetet, lyfter i stället ett individperspektiv och undandrar sig därmed det politiska ansvar som folkhälsoarbetet innebär. Regeringens satsningar på sjukskrivningsmiljarden och rehabiliteringsmiljarden fungerar inte. Korttidssjukskrivningarna ökar igen och det behövs nya åtgärder med ett mer salutogent²⁴ perspektiv. Miljöpartiet vill se en folkhälsokommission för mer hållbara och jämlika levnadsvillkor. Ett konkret lagstadgat ansvar behövs för att folkhälsopolitiken ska ta fart på den nationella, kommunala och regionala nivån. Vi anser att det är dags att Sverige får en folkhälsolag.

13.7 Ersättningar för tvångssteriliseringar

Miljöpartiet avsätter 75 miljoner kronor i budgeten till ersättningar för de transsexuella som genomgått steriliseringar mot sin vilja vid könsbyte. Vi vill även se en fungerande nationell stödfunktion för läkemedelsanvändning för barn, såväl för profession som för föräldrar och välkomnar den satsning som regeringen gör. En direktmöjlighet för unga att anmäla missförhållanden inom psykiatri till Inspektionen för vård och omsorg, en lex Nora, bör införas.

²⁴ ”Det salutogena perspektivet fokuserar på vilka faktorer som orsakar och vidmakthåller hälsa mer än vad som orsakar sjukdom” enligt Wikipedia.

13.8 Kultursatsningar

Människans skapande verksamhet utvecklar kreativitet, nyfikenhet och förmåga till innovation och nytänkande. För att stimulera konstnärligt skapande och för att göra kulturen tillgänglig för alla satsar Miljöpartiet under de kommande fyra åren 1 300 miljoner kronor.

Kulturarbetarnas arbetsvillkor, och deras tillträde till de offentliga trygghetssystemen, är en förutsättning för att kulturproduktionen på lång sikt tryggas. Miljöpartiet vill att konstnärsstipendier ska vara skattepliktiga och pensionsgrundande, anställningarna inom ramen för scenkonstallianserna bör utvecklas. Vi välkomnar regeringens intentioner att lösa pensionsfrågan.

De fria grupperna, verksamma inom musik, drama, dans, poesi m.m. är själva kroppspulsådern i det svenska kulturlivet. Vi satsar på utökade anslag till Statens Kulturråd så att de ska kunna stödja de fria grupperna. Vidare föreslår vi att alla barn och ungdomar får tillgång till musik- och kulturskola och en nationell strategi för landets musik- och kulturskolor upprättas i syfte att säkerställa tillgång till kultur för unga. Förslagen beskrivs utförligt i anslagsmotion på UO17.

13.9 Bredbandssatsning

Det saknas medel i regeringens budget för att nå målet att 90 procent av medborgarna ska ha snabbt bredband till år 2020. Miljöpartiet anser att det behövs en större stabilitet och förutsebarhet i finansiering av bredbandsutbyggnaden på landsbygden. En miniminivå ska säkras. Därför satsar vi 200 miljoner kronor per år under utgiftsområde 19 anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder.

14 Politik för fler bostäder

Bostadsbristen har många ansikten. 25-åringen som inte kan flytta hemifrån och påbörja sitt självständiga liv. Familjen som måste trängas i en allt för liten lägenhet. Ingenjören som tvingas tacka nej till ett jobb på annan ort. Studenten som tältar utanför högskolan. Personen i hemlöshet som bor på härbärge. Bostadsbristen är ett allvarligt samhällsproblem som måste tas på allvar i större utsträckning än vad som gjorts hittills.

För att öka byggnadstakten vill Miljöpartiet ge kommunerna ett tydligare ansvar, att mindre byggföretag ska få bättre förutsättningar att konkurrera, samt främja innovationer som gör det möjligt att bygga små, billiga och energieffektiva bostäder.

14.1 Fler bostäder för unga och studenter

Fler krafter och mer kapital behöver frigöras för skapandet av nya bostäder. Lärosäten och Akademiska Hus bör få utökade möjligheter att ta en aktiv roll i bostadsförsörjningen.

Miljöpartiet vill också genomföra en kraftig sänkning av fastighetsskatten på studentkorridorer. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag med samma avgift som en stor lägenhet. Det är inte rimligt utifrån studenternas ekonomiska villkor.

För en mer uttömmande beskrivning av Miljöpartiets politik för att angripa bostadsbristen, se vår bostadspolitiska rapport *Vem vill bygga? Vem kan bo?*

15 Tempohöjning för miljömålen

Naturvårdsverket har nyligen gjort en uppföljning av miljömålen, resultatet kan närmast beskrivas som ett miljömålsfiasko. Sverige misslyckas idag med 14 av 16 miljömål, exempelvis frisk luft, rent vatten och giftfrimiljö. Denna omfattande miljöförstöring gör att hela ekosystem och därmed vår livskvalitet hotas. Miljöproblemen har byggts upp under lång tid. Det ställer stora krav på en politik som inser naturens värde.

Försvagningen och fragmentering av miljömålssystemet skickar också en kraftfull signal om regeringens minskade miljöambitioner. Miljöpartiet vill i stället växla upp tempot i miljöarbetet genom bl.a. en stegvis upptrappning av anslagen för åtgärder för att nå miljömålen.

15.1 Skydda resterna av skog med höga naturvärden

Den biologiska mångfalden i våra skogar utarmas. Områden som borde skyddas avverkas i brist på pengar. I budgeten för 2013 återställde regeringen en del av de neddragningar som tidigare riktades mot skyddet av skogar. Miljöpartiet vill se en nollvision för avverkning av nyckelbiotoper. Vi föreslår att anslagen för skydd av skogar och annan värdefull natur höjs etappvis och kraftfullt. I annat sammanhang lägger vi andra förslag för att skydda naturvärden i skogen men som inte är budgetpåverkande.

15.2 Havsmiljön

Regeringen gjorde en tillfällig höjning av anslagen för havsmiljön, som sedan upphörde förra året och nu föreslås delvis återställas. Denna ryckighet i finansiering leder till ineffektivitet också för havsmiljön. Regeringens havsmiljösatsning går också i hög utsträckning till åtgärder som inte är tillräckligt kostnadseffektiva.

Miljöpartiet vill använda ekonomiska styrmedel i form av en konstgödselskatt för att minska övergödningen. Skatten förbättrar samtidigt den relativa konkurrenskraften för ekologiskt lantbruk. Medlen från skatten finansiera satsningar på tillämpad forskning av direkt nytta för jordbruket och förgiftningen av våra åkrar med kadmium minskar.

15.3 Giftfri vardag

Under alliansregeringens första år minskades Kemikalieinspektionens möjligheter att driva på det nationella och det europeiska arbetet för att minska spridningen av miljögifter. Miljöpartiet anser att Sverige ska intensifiera arbetet för att minska spridningen av miljögifter. Det behövs en vassare tillsyn och att vi mer aktivt tar vara på de möjligheter som EU:s kemikaliereregler nu ger både nationellt och europeiskt.

15.4 Framtiden för svenskt jordbruk är ekologisk

Miljöpartiet anser att framtiden för svenskt jordbruk ligger i mer kunskapsintensiv, diversifierad och djur- och miljöanpassad produktion av kvalitetsprodukter. Bland annat vill vi återföra ett särskilt anslag för åtgärder för att stärka det ekologiska lantbruket.

15.5 Landsbygdsprogrammet

Finansieringen från landsbygdsprogrammet är ett centralt styrmedel i miljöarbetet. När EU nu skär ner stödet till landsbygdsprogrammet vill vi kompensera detta genom en ökad nationell finansiering. Regeringen förstärker i stället effekten av EU:s neddragning under de närmaste fyra åren. Totalt innebär det en minskning med 6,6 miljarder kronor under perioden.

Miljöpartiet vill samtidigt ändra inriktningen på landsbygdsprogrammet och att omställning till ekologisk produktion ska prioriteras. Vi vill också rikta investeringsstöd till satsningar som behövs för certifierade ekologiska produkter. När EU-reglerna fastställts vill vi pröva möjligheten att föra över pengar från rena bidrag till ersättningar för miljöarbetet samt eventuellt annat som bredbandsutbyggnad. Vi vill även se en bättre samordning mellan landsbygdsprogrammet och andra politiska satsningar som förbättring av villkoren för småföretag, utbyggnad av bredband och offentlig upphandling, till exempel krav på djurhänsyn vid animalieproduktion.

15.6 Skärpning av djurskyddet

Det behövs en allmän skärpning av djurskyddet i Sverige. Vi vill bland annat inrätta en djuretisk ombudsman, skärpa Jordbruksverkets arbete med föreskrifter och tillsyn enligt djurskyddslagen, satsa på alternativ till djurförsök och öka ersättningar för viltskador för att minska konflikter kring rovdjuren.

15.7 Miljöhänsyn i gruvpolitiken

Intresset för att leta efter och bryta mineraler i Sverige är väldigt stort just nu. Gruvverksamhet kan ge jobb och stärkt näringsliv på orter med stora behov, men kan också stå i vägen för andra näringar som rennäring och växande turistindustri. Vi menar att samernas rättigheter måste respekteras och inte kan underställas intresset från gruvindustrin. Nya gruvor innebär alltid stora ingrepp i naturen och betydande risker för miljöskador med giftspridning. Idag ställs det för låga krav på att skador som uppkommer åtgärdas och att naturen ska återställas när brytningen är avslutad. Områden som är skyddade av miljöskäl bör fredas från nya gruvor och där bör inte heller prospektering tillåtas.

En hållbar mineralstrategi bygger på ökad återanvändning av metaller och att incitament finns att utvinna mer mineral från redan existerande gruvor och slagghögar. Sverige ska hushålla med sina ändliga mineraltillgångar. Vi föreslår att både nivån för mineralavgiften höjs avsevärt och att skattebasen breddas. Båda frågorna måste skyndsamt utredas först. Utredningen bör också ges i uppgift att se över nya ekonomiska styrmedel i mineralpolitiken med syfte att nå större återanvändning av metaller.

16 Grön politik för global utveckling

Sverige är ett litet land som kan spela en stor roll. Vi ska förvalta och utveckla det internationella förtroendekapital som byggts upp under decennier. Det gör vi bäst genom en samstämmig politik som på alla områden tar hänsyn till fattiga människors perspektiv, respekterar mänskliga rättigheter och planetens gränser.

Under senare år har regeringen räknat av allt större belopp från biståndet. I årets budget planeras en avräkning om 10,5 procent för flyktingmottagande. Så ställer regeringen utsatta grupper mot varandra.

I en tid då det är svårt att mobilisera resurser för fattigdomsbekämpning vill Miljöpartiet att Sverige ska stå upp för bistånd och en samstämmig politik för global utveckling. Vi menar att Sverige måste visa internationellt ledarskap genom att leva upp till de två åtaganden vi gjort i FN:s klimatkonvention: att minska våra egna utsläpp och finansiera klimatarbete i fattiga länder. Sverige ska inte vara det land som tänjer på tolkningsutrymmet för vad som är bistånd eller inte och vi ska ha en generös flyktingpolitik.

16.1 Nystart i politiken för global utveckling

Den svenska politiken för global utveckling behöver en nystart. Miljöpartiet anser att Sverige ska ta initiativ till ett rättvist, regelbaserat och ansvarstagande internationellt samarbete för att förbättra den globala välfärden, hejda klimatförändringarna och utarmning av vår miljö. Vi behöver också långsiktiga spelregler som gör att statliga bolag, exportorgan och svenska företag blir föregångare inom områden som miljö och mänskliga rättigheter.

16.2 Medel till FN:s Gröna Fond och fattigdomsbekämpning

Enligt Klimatkonventionen och Kyotoprotokollet ska finansiering av klimatarbete i fattiga länder ske utöver biståndet. I Sverige betyder det en satsning utöver den 1 procent av BNI som riksdagen beslutat ska gå till insatser för fattigdomsbekämpning och demokrati. Men den svenska regeringen tillför inga nya pengar, utan räknar om befintligt bistånd. Därtill minskar satsningen på klimat inom ramen för biståndet.

Under 2014 kommer Gröna Fonden inom FN vara redo att börja sitta arbete med klimatomställning i syd. Stockholm Environment Institute har räknat ut att Sveriges del av det internationella åtagandet bör vara 2 miljarder kronor per år from 2014.

Miljöpartiet vill att Sverige ska leva upp till det löftet om att finansiera klimatarbetet i fattiga länder och satsar därför 2 miljarder kronor per år i ett nytt klimatanslag, utöver biståndet.

17 Riktig trygghet

Trots att polisväsendet nu har 4 000 fler anställda poliser än år 2002 och trots att polis och åklagare aldrig förr haft så många hemliga tvångsmedel till sitt förfogande som nu, klaras inte en högre andel brott upp. Fler poliser är inte den enda lösningen på polisväsendets utmaningar. Miljöpartiet saknar satsningar mot hatbrott i regeringens budget och konstaterar att brott riktat mot personer på grund av deras etnicitet, religion eller sexuella läggning, förblir oprioriterade hos den borgerliga regeringen.

Miljöpartiet vill att alla som finns i vårt land ska känna riktig trygghet. Vår politik utgår både från förslag för att polisen mer effektivt ska kunna arbeta för att minska brottsligheten och förslag som förbättrar det brottsförebyggande arbetet i syfte att skapa långsiktig social hållbarhet. Samhället måste arbeta med underliggande olösta samhällsproblem som fattigdom, arbetslöshet och missbruk för att minska brottsligheten.

17.1 Förebygg brotten och förhindra ungas väg in i kriminalitet

Krafttag måste tas för att förhindra att unga män och kvinnor begår brott och återfaller i brott. Det ska inte krävas att en ung människa döms för brott för att den kommunala socialtjänsten ska ingripa med särskilda stödinsatser. Miljöpartiet anser att Brottsförebyggande rådet tillsammans med universitet och högskolor i Sverige ska ges i uppdrag att ta fram vetenskapligt baserade metoder för att minska särskilt unga mäns brottslighet.

17.2 Förhindra återfall

För de unga som döms för brott är utgångspunkten att de så långt som möjligt ska få andra påföljder än fängelse eller särskild ungdomsvård. Inom allt fler sektorer krävs i dag att de som erbjuds arbete kan visa upp straffregisterutdrag. Detta sker i syfte att öka tryggheten, men innebär också en risk för stigmatisering av den som redan avtjänat sitt straff. Miljöpartiet anser att effekterna av det ökade användandet av olika registerutdrag för de som avtjänat sina straff och deras möjligheter att rehabiliteras, måste utvärderas.

Rehabiliteringen av dömda till frihetsberövande påföljder ska förbättras genom obligatoriska verkställighetsplaner omedelbart efter lagakraftvunna domar. Kriminalvården ska ge klienter verktyg för egen försörjning.

17.3 Utbildning av poliser och åklagare

Oroligheterna i vissa förorter i de större städerna i Sverige visar på ett ökande gap mellan kunskap och attityder hos rättsväsendets aktörer om boende i dessa områden men också om boendes kunskaper om poliser. Vi anser därför att poliser och åklagare ska få utbildning om diskrimineringens och rasismens grunder och att ordningspoliser ska ges en särskild utbildning om polisens värdegrund och mänskliga fri- och rättigheter.

17.4 En stärkt polis

Vi i Miljöpartiet är övertygade om att de anställda inom polismyndigheterna har goda förutsättningar för att utföra ett ännu bättre arbete, om de får bättre verktyg och förutsättningar. Vi anser därför att polisutbildningen bör göras högskolebaserad med forskningsmöjligheter, att poliser och polischefer ska få förbättrade karriärvägar med bättre planeringsförutsättningar och att särskilda resurser ska satsas på en förbättrad arbetsmiljö för polisanställda.

Miljöpartiet satsar på att stödja projekt som syftar till att öka förståelsen mellan polis och invånare. En del av arbetet med ökad effektivitet ligger i att öka polisens närvaro lokalt i samhället. Vi vill därför att polis tillsammans med kommun, försäkringskassan, arbetsförmedlingen och andra centrala offentliga aktörer, ska öka sin lokala närvaro i de delar av landet där antalet anmälda brott är högt, riskerna stora och utsattheten omfattande. Vi vill att rättsväsendets statliga företrädare såsom polis, åklagare och domare ska genomgå obligatoriska utbildningar i mångfalds- och diskrimineringsfrågor och att det genomförs en utbildningssatsning för rättsväsendets aktörer med fokus på att upptäcka och åtgärda diskriminerande strukturer och praktiker inom rättssystemet.

18 Ny riktning i försvarspolitiken

Europa upplever den fredligaste situationen på vår kontinent på mycket länge. Samtidigt är andra delar av världen drabbade av krig och konflikter. I enlighet med FN-stadgans principer har Sverige ett ansvar för att arbeta för internationell fred och säkerhet.

Konfliktförebyggande arbete ska prioriteras. Vi vill se fler svenska soldater i FN-ledda fredsbevarande operationer. Miljöpartiet anser att Sverige ska förbli militärt alliansfritt.

En enig riksdag har fastställt att målet för vår säkerhet är att skydda befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och vår förmåga att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Vi anser att Sveriges säkerhet måste ses i ett bredare perspektiv än enbart som ett eventuellt militärt hot mot vårt land. De hot som Sverige och våra grannländer står inför är svåra att förutsäga, och de är gränslösa och komplexa till sin natur. Det kan handla om pandemier, miljöförstöring, direkta konsekvenser av den globala uppvärmningen, teknologiska katastrofer som härdsmltor, terrorism, organiserad brottslighet och cyberattacker. Miljöpartiet anser att Sverige måste stå bättre rustat för den typen av hotbilder.

Nödvändigheten att ta sig an dessa hot understryker vikten av att omfördela kostnader från militär verksamhet till andra sektorer för att möta de verkliga hoten mot vårt samhälle samt att investera i förebyggande åtgärder och sårbarhetsreducerande verksamhet, både i Sverige och i omvärlden. Vi föreslår en ny riktning i försvarspolitiken och föreslår 750 miljoner kronor i klimatanpassningsåtgärder.

18.1 Klimatanpassningsåtgärder

Under kommande 20 år finns ett behov av investeringar i klimatanpassningsåtgärder på över 30 miljarder kronor. Vi föreslår att staten ska stå för hälften av finansieringen, motsvarande 15 miljarder kronor. Miljöpartiets förslag riktar in sig på ett antal stora angelägna projekt för att motverka skador till följd av översvämningar. Mälaren, Vänern och dess flöde via Göta Älv samt Skåne ska prioriteras. Här ryms även satsningar för klimatanpassning av Miljonprogramsområdena. Satsningen planeras över en 20-års period. Kostnaden ska delas mellan stat och kommun/region enligt olika utredningsförslag. Pengarna tas från militär verksamhet och omfördelas inom budgetområdet till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). MSB ska i

sitt regleringsbrev få huvudansvar för klimatanpassningsarbetet. Tillsammans med Länsstyrelserna och andra statliga myndigheter ska MSB, i enlighet med översvämningsdirektivet, arbeta fram underlag och planer samt medfinansiera åtgärder för att motverka översvämnningar.

Utöver satsningen på klimatanpassning omfördelar vi resurser till de nationella skyddsstyrkorna och FN-ledda internationella insatser samtidigt som vi stärker arbete för IT-säkerhet och vill avveckla försvarsexportmyndigheten.

18.2 Felprioriteringar i försvarets budget

Miljöpartiet har länge kritiserat regeringen för att den satsar på fel saker – genom att köpa fel och för dyra försvarsmateriel. Vi är starkt kritiska till den anskaffningsprocess som omgärdar hela JAS 39 Gripen-projektet. Vi anser att de stridsflygplan som Sverige redan förfogar över är tillräckligt för Sveriges behov. Regeringens stora satsning inom försvaret är i år 200 miljoner kronor till förbandsverksamheten. Anslaget omfattar 22,5 miljarder kronor och står redan för hälften av försvarsbudgeten. Vi menar att försvarsmakten borde kunna prioritera om för att klara övningsverksamheten med befintliga medel.

19 Skatter

Miljöpartiets mål för skattepolitiken är att de skatter som behövs för att finansiera välfärden ska tas in på ett rättvist och rättssäkert sätt. Skatten ska vara omfördelande och beräknas utifrån bärkraft på ett sätt som så långt som möjligt undviker oönskade snedvridningar av ekonomin. Samtidigt är det viktigt att systemet bidrar till incitament för egen försörjning. Genom skatter på miljö- och hälsoskadliga varor och beteenden ska samhällskostnader som annars inte syns i priset synliggöras, för att styra konsumtion och investeringar i en mer hållbar riktning. Grön skatteväxling, det vill säga ökad beskattning av miljöresurser och utsläpp i kombination med stimulanser som sänkt skatt på arbete, gynnar både klimatet, jobben och ekonomin och är ett viktigt långsiktigt mål för Miljöpartiets skattepolitik.

19.1 Avtrappat jobbskatteavdrag för höginkomsttagare & nej till höjd brytpunkt för statlig inkomstskatt

Miljöpartiet anser att det är viktigt att människor har goda och stabila förutsättningar för att kunna planera sin privatekonomi. Det är också positivt att stimulera sysselsättning och att skapa goda villkor för löntagare. Miljöpartiet anser i linje med detta att de senaste årens sänkningar av inkomstskatten för vanliga löntagare ska ligga kvar.

Vi föreslår däremot en avtrappning av jobbskatteavdraget med 2,5 procent på månadsinkomster från 40 000 kronor. De med en månadslön på upp till 40 000 kronor behåller alltså hela jobbskatteavdraget och berörs inte av detta förslag. Vid en månadslön på 45 000 kronor minskas jobbskatteavdraget med drygt 100 kronor i månaden. Jobbskatteavdraget är helt avtrappat vid en månadslön på 117 000 kronor. Vi motsätter oss den nya inkomstskattesänkningen, det s.k. femte jobbskatteavdraget. Vi anser att det är mer prioriterat att använda pengarna till att investera i bland annat skola, småföretagande och klimatet vilket skapar nya jobb. Vi avvisar även regeringens förslag att höja brytpunkten för när man betalar statlig inkomstskatt, från dagens 36 158 kronor i månaden till 37 417 kronor

19.2 Sänkt skatt för ensamstående föräldrar

Ensamstående föräldrar med barn lever ofta i en ansträngd ekonomisk situation, vilket inte minst drabbar barnen. För att underlätta den ekonomiska situationen föreslår

Miljöpartiet att en ny skattereduktion införs. Skattereduktionen är 5 000 kronor per år och utgår till alla föräldrar som i sin skattedeklaration ansöker om skattereduktionen och kan styrka att deras barn bor hos dem hela eller delar av året. En skattereduktion enligt denna modell är ett träffsäkert sätt att förbättra för ensamstående samtidigt som man undviker att skapa negativa marginaleffekter.

19.3 Sänkt skatt för pensionärer

Miljöpartiet anser att det är viktigt att stärka pensionärernas ekonomiska situation och vi är således positiva till regeringens skattesänkning för pensionärer. Vi ser det däremot som bekymmersamt att skillnaden mellan pensionärer och löntagare ökar nu när ett femte jobbskatteavdrag aviseras. Vi delar inte alliansregeringens principiella synsätt att det ska vara högre skatt på pension än på lön.

19.4 Nej till sänkt skatt för utlandsbosatta

Regeringen föreslår en sänkning av SINK-skatten, den speciella inkomstskatten för utomlands bosatta. Miljöpartiet motsätter sig denna sänkning, då SINK-skatten redan är lägre än den vanliga inkomstskatten och vi anser att de resurser som regeringen använder till skattesänkningar behövs i andra delar av samhället.

19.5 Ineffektiv nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga slopas

Regeringens halvering av arbetsgivaravgifter för unga under 26 år fungerar inte. En enig expertkår har sedan länge dömt ut reformen. Finanspolitiska rådet, Riksrevisionen och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) har alla samma uppfattning. Riksrevisionen har i en rapport till regeringen konstaterat att nedsättningen av arbetsgivaravgifter till unga har dålig träffsäkerhet och höga dödviktseffekter. Som en av anledningar nämns att mer än hälften av nedsättningen hamnar hos grupper som redan har ett jobb. Finanspolitiska rådet har pekat ut reformen som ineffektiv och IFAU säger samma sak.

Arbetslöshetssiffrorna från SCB och Eurostat är också tydliga. Sveriges ungdomsarbetslöshet är till exempel mer än dubbelt så hög som Danmarks. Förutom att reformen är ineffektiv och inte leder till några nya jobb så är den dessutom mycket kostsam för skattebetalarna. Det handlar om tiotals miljarder kronor varje år som skulle göra bättre nytta i andra åtgärder riktade till unga.

Samtidigt är det viktigt att inte göra för snabba förändringar för näringslivet. Därför kommer vi inte att ta bort de nedsatta arbetsgivaravgifterna för unga i ett enda slag. Förändringen kommer att ske i två lika stora steg 2015 och 2016. Detta kombineras med investeringar i företagande, innovation och forskning.

19.6 Sänkta arbetsgivaravgifter för småföretag skapar nya jobb

För Miljöpartiet är det högt prioriterat att skapa nya jobb och en central del i detta är att förbättra förutsättningar för småföretagande.

Sveriges företagare anser att den höga arbetsgivaravgiften och sjuklöneansvaret är de två största hindren för att nyanställa. Miljöpartiet föreslår därför att arbetsgivaravgiften sänks med 10 procentenheter på en lönesumma upp till maximalt 760 000 kronor. En motsvarande nedsättning av egenavgiften görs för egenföretagare. Förslaget gynnar alla företag, oavsett storlek, men har en utformning som särskilt underlättar för de mindre företagen. För ett litet företag kan detta sänka kostnaden med upp till 76 000 kronor per år.

Vi föreslår även att sjuklöneansvaret för företag med tio anställda eller färre tas bort, dvs att båda sjuklöneveckorna slopas. Reformen minskar småföretagens risker och ökar deras möjligheter att utvecklas och anställa. Dessutom bidrar förslaget till att minska företagens regelkrångel avsevärt och underlättar för arbetssökande med lång sjukdomshistoria eller funktionsnedsättning att få en anställning. Vi föreslår även att alla företag med 11-49 anställda får en schablonmässig ersättning motsvarande den ersättning företag med 10 anställda får. Därmed röjs tröskeeffekten när företag går från 10 till 11 anställda. För att särskilt gynna ungdomars företagande slopar vi även egenavgiften för unga som startar nya enmansföretag.

Miljöpartiet avvisar regeringens försök med nystartszoner. Vi tror på stora generella sänkningar av arbetsgivaravgifterna snarare än geografiska differentieringar vilka visat sig misslyckade såväl nationellt som internationellt.

19.7 Höjd koldioxidskatt

För att hålla uppe omvandlingstrycket i samhället, och ge tydliga signaler om att fortsatt klimatomställning är prioriterat, föreslår vi att koldioxidskatten höjs med 24 öre 2014.

Detta motsvarar cirka 70 öre per liter på bensinpriset. Förslaget överensstämmer med det förslag som Klimatberedningen föreslog och som alla sju partierna i beredningen var överens om. Precis som Klimatberedningen vill vi också räkna upp koldioxidskatten med BNP-utvecklingen för att styreffekten inte ska minska.

19.8 Höjd vattenkrafts- och kärnkraftsskatt

Kraftbolagen har sedan länge gjort stora vinster genom att sälja el med låga kostnader från svensk vattenkraft för ett pris som vida överstiger produktionskostnaderna. Vi föreslår att effektskatten på kärnkraft höjs så att nettointäkten för staten blir tre miljarder kronor årligen. Vi föreslår också att fastighetsskatten på vattenkraft höjs så att nettointäkten för staten blir en miljard kronor årligen.

19.9 Flygskatt införs

Flygresandet står i dag för mellan 10 och 20 procent av svenskarnas totala klimatpåverkande utsläpp men betalar varken energi- eller koldioxidskatt. Flyget har däremot införlivats i EU:s handel med utsläppsätter, utan att ta hänsyn till att flygets klimatpåverkan är ungefär dubbelt så stor som bara dess koldioxidutsläpp. Sverige bör därför verka för att flyget ges en särskild utsläppsbulle, vid sidan av industrin. I väntan på en sådan lösning föreslår Miljöpartiet en flygskatt från halvårsskiftet 2014 i syfte att kompensera för den del av flygets klimatpåverkan som inte täcks av utsläppshandeln. En sådan kan med fördel göras avståndsbaserad för att bättre spegla flygets klimatpåverkan. Då frågan om flygskatt utreds inom utredningen om en fossiloberoende fordonsflotta föreslår vi i dagsläget bara en flygskatt av samma modell som beslutades av den socialdemokratiska regeringen 2006, men är öppna för att flygskatten kan komma att utformas på ett mer träffsäkert och rättvisande sätt efter att utredningen presenterat sitt förslag

19.10 Koldioxidskatt på torv införs

Torv är i dag undantagen koldioxidskatt trots att torven är ett fossilt bränsle. Vi föreslår att undantaget från koldioxidskatt slopas så att torv beskattas på samma vis som andra fossila bränslen.

19.11 Skatt på konstgödsel

Miljöpartiet anser att konstgödselskatten bör återinföras på samma nivå som den var innan regeringen avskaffade den. Skatten behövs för att minska utsläppen av näringsämnen och miljögifter från jordbruket. Medlen ska återföras till näringen i form av ersättning för miljöåtgärder.

19.12 Skatt på fluorerade växthusgaser införs

Ett av Klimatberedningens förslag var att införa en ny skatt på fluorerade växthusgaser. Syftet med skatten är att stimulera utbyte av stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium för att få bort de fluorerade gaserna. Miljöpartiet föreslår att en miljöskatt för dessa fluorerade växthusgaser införs. Skattesatsen bör sättas på samma nivå som koldioxidskatten för den del av industrin som inte omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter.

19.13 Höjd skatt på bekämpningsmedel

Användningen av bekämpningsmedel är fortsatt för hög i landets jordbruk. För att bryta denna utveckling vill vi dubblera skatten på bekämpningsmedel. På så sätt får näringen betala kostnaden för sin miljöpåverkan och övergången till ekologiskt lantbruk stimuleras.

19.14 Skatt på avfallsförbränning

Återvinning och återanvändning av material är mycket mer energibesparande än att elda upp det. Miljöpartiet vill därför införa en skatt på förbränning av avfall för att stimulera källsortering och materialåtervinning. Vi vill återinföra den gamla skattemodellen tills vidare i avvaktan på en förutsättningslös och grundlig utredning om nya styrmedel i avfallspolitiken.

19.15 Uttagsbeskattning av vindkraftskooperativ

När Skatteverket bestämde att lägga en extra skatt på kooperativ vindkraft, så kallad uttagsskatt, föll intresset för att bli delägare i ett kooperativt vindkraftverk som en sten. För att lösa problemet vill Miljöpartiet utreda begreppet marknadspris för kooperativ el, vilket avgör om elen ska uttagsbeskattas.

19.16 Skatt på naturgrus

Miljöpartiet föreslår att skatten på naturgrus ökar från 13 kronor per ton till 15 kronor per ton. Naturgrus är en ändlig resurs och skattens syfte är att hålla nere användningen. Skatten höjs för att dess styrande effekt inte ska urholkas.

19.17 Skatt på avfallsdeponi

Miljöpartiet anser att alla materialflöden måste slutas i kretslopp. Avfallshierarkin, som innebär att avfall ska behandlas i prioritetsordningen minimering, återanvändning, materialåtervinning, energiåtervinning och deponering, syftar till att nå det målet. Deponering av avfall är en sista utväg. För att minska deponeringen av avfall föreslår vi därför att skatten höjs.

19.18 Lastbilsskatt införs

Miljöpartiet vill införa en lastbilsskatt på i genomsnitt 1,40 kronor per kilometer. Syftet med skatten är att lastbilstrafikens miljökostnader ska synas i priset på transporter. Skatten låter den tunga vägtrafiken betala de kostnader som inte täcks in av koldioxidskatten, i form av till exempel vägslitage, olyckor och buller. Samtidigt minskas den konkurrenssnedvridning som finns mellan transporter på järnväg och väg idag eftersom vägtransporterna inte betalar sina verkliga kostnader.

Skatten ska differentieras på ett sätt som gör att den är lägre i områden där möjligheten för båt- eller järnvägstransporter saknas. Detta gäller inte minst skogsindustrins timmertransporter. Skatten införs från 1 juli 2015. Ett antal länder i Europa har redan infört en liknande avståndsbaserad avgift för tunga fordon. I samband med att lastbilsskatten införs avskaffas eurovinjettskatten.

19.19 Avgiftsfinansierad snålbilstrappa

Miljöpartiet anser att det nu är dags att ersätta miljöbilssystemet med ett system som kan skynda på omställningen av den svenska bilparken. Systemet bygger på att bilar som släpper ut lite fossil koldioxid får en bonus som bekostas av bilar som släpper ut mycket koldioxid. Samtliga bilar som säljs i Sverige graderas enligt en skala beroende på energiåtgång och bränsle. På de klimatvärsta bilarna läggs en avgift som sedan minskar med minskad klimatpåverkan. På samma sätt får de allra koldioxidsnålaste bilarna en hög bonus, medan de något mindre effektiva bilarna får en mindre bonus.

Varje år förskjuts skalan så att kraven skärps för att få en kontinuerlig teknikutveckling. En komponent som beaktar olika bränslens påverkan på luftkvaliteten kan också behövas. Systemet utformas så att det är statsfinansiellt neutralt.

19.20 Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar

Eftersom vi inför ett annat system för att stimulera bränslesnåla bilar fasas regeringens fordonsskattebefrielse ut. Reformen fasas ut på ett sådant sätt att det inte drabbar dem som redan köpt bil under det nuvarande regelverket.

19.21 Reformerad förmånsbeskattning för bilar

Miljöpartiet vill koldioxidrelatera förmånsbeskattningen så att den likt snålbilstrappan premierar som väljer en förmånsbil med låga fossila koldioxidutsläpp och missgynnar den som väljer en med höga utsläpp.

19.22 Prisgolv på utsläppsrätt i handlande sektorn

Priset på utsläppsrätter är idag för lågt för att omvandlingstrycket i industrin ska hållas uppe. Koldioxidskatten i den handlande sektorn är dessutom avskaffad. För att öka omvandlingstrycket och förstärka handelssystemet föreslår vi att ett prisgolv på utsläppsrätt införs i Sverige. Systemet utformas i likhet med det system som införts i Storbritannien.

19.23 Energiskatt på diesel

Energiskatten på diesel är idag lägre än den på bensen. En utfasning av den här energiskattesubventionen inleddes 2011 och MP föreslår att denna utfasning fortsätter. Vi föreslår därför att energiskatten på dieselskatten höjs med 20 öre per liter och att fordonsskatten samtidigt sänks för dieslbilar.

19.24 Utvidgat och energismart ROT-avdrag

Miljöpartiet föreslår att det befintliga ROT-avdraget utvidgas och energianpassas. Vi föreslår även att ett energismart ROT-avdrag införs för ägare av flerfamiljshus. Det nya ROT-avdraget ska också kunna gå till skollokaler och denna satsning återfinns på utgiftssidan.

19.25 Sänkt skatt på studentkorridorer

Brist på studentbostäder och höga kostnader för den som fått bostad är allvarliga problem som drabbar tusentals studenter varje år. Miljöpartiet föreslår att fastighetsskatten för studentkorridorer förändras så att varje studentkorridor beskattas som en bostad. Ett rum i en studentkorridor beskattas i dag på samma sätt som en hyreslägenhet. En stor lägenhet har alltså samma avgift som ett litet studentrum – närmare 1 300 kronor om året. Miljöpartiet tycker inte att det är rimligt. Boverket har föreslagit att varje studentkorridor ska beskattas som en bostad i stället för att som nu ta ut en avgift för varje rum. Vi ställer oss bakom detta förslag. Om den sänkta skatten används till att sänka kostnaden för de boende så skulle detta kunna innebära uppmot 1 000 kronor i sänkt hyra per år. Men framförallt ger det bättre ekonomiska förutsättningar för byggande av fler studentbostäder.

19.26 Nej till avdragsrätt för gåvor till ideell hjälpverksamhet

Miljöpartiet avvisar fortsatt avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer som bedriver hjälpverksamhet. Vi anser att regeringens förslag är olyckligt utformat eftersom avdragsrätten är begränsad till de organisationer som bedriver hjälpverksamhet och därmed inte gäller andra organisationer, såsom idrottsföreningar, rättighets- eller miljöorganisationer. Vi är också oroliga för att förslaget kan få till följd att föreningsstödet på sikt dras ner.

19.27 Ytterligare steg i halverad moms för tjänstesektorn

Miljöpartiet ställer sig positivt till den halverade momsen för restaurang- och cateringtjänster och vill att reformen breddas till att även omfatta reparation av cyklar, kläder och skor.

19.28 Utökat ROT-avdrag

Miljöpartiet vill att det befintliga ROT-avdraget breddas till att även omfatta reparation av maskiner och inventarier. Vi föreslår också att ROT-avdraget breddas till att gälla flerbostadshus och uppmuntra till energieffektiviseringar.

19.29 Höjd alkoholskatt

Regeringens förslag till höjd alkoholskatt är positivt och Miljöpartiet vill ta ytterligare ett steg i samma riktning.

19.30 Slopas undantag bekämpningsmedelsskatt för Kreosot

Impregneringsmedlet Kreosot är idag undantaget från bekämpningsmedelsskatt, trots att det är klassificerat som cancerframkallande och innehåller ämnen som är giftiga, långlivade och svårnedbrytbara. Vi föreslår att man inför en skatt på kreosot vilket skulle påskynda utfasningen av kreosot och dessutom skapa jobb genom att gynna svensk tillverkning av bättre alternativ, som till exempel stolpar av glasfiberarmerad plast.

19.31 Effekter av skatteförändringar på det finansiella sparandet

Tabellen nedan beskriver effekterna av Miljöpartiets skatteförslag konsoliderat för offentlig sektor.

20 Förslag till utgiftsramar

Skatter (miljoner kronor)	2014	2015	2016	2017
Avtrappat jobbskatteavdrag från 40 000 kr med 2,5%	2 900	3 200	3 400	3 700
Nej till ett femte jobbskatteavdrag och skicktgräns	15 000	15 000	15 000	15 000
Sänkt skatt ensamförsörjare	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
Nej sänkt särskild inkomstskatt för utomlandsbosatta	300	300	300	300
Socialavgifter				
utfasning a.avgift unga	7 150	14 900	15 300	15 800
Nej till förändring socialavgifter för unga (23årsgrejen)	140	270	260	250
Sänkt a.avgift och egenavgift 10%enheter på lönesumma 760000 kr. (halveffekt 2014)	-6 750	-13 600	-13 800	-13 900
Nej till förstärkt nedsatt egenavgift (ingår i eget förslag ovan)	510	510	510	510
Slopad egenavgift för unga nystartade enmansföretag	-30	-30	-30	-30
Fåmansbolag ges möjlighet att välja karens tid	-300	-300	-300	-300
Nej nystartszoner	80	160	160	160
Miljöskatter				
Höjd koldioxidskatt höjs 24 öre 2014 + BNP indexering (70 öre pris bensin, 73 diesel inkl moms)	5 490	4 910	4 900	5 020
Kärnkraft	3 000	3 000	3 000	3 000
Vattenkraft	1 000	1 000	1 000	1 000
Bibehållen CO2-skatt kraftvärmeverk				
Flygskatt (införs från halvåret 2014)	1 875	3 450	3 450	3 450
Koldioxidskatt på torv	200	200	100	100
Återinförande av skatt på konstgödsel	300	300	300	300
Skatt flourerande växthusgaser	180	170	160	150
Höjd skatt på bekämpningsmedel	90	100	100	100
Skatt på avfallsförbränning	100	200	200	200
Slopad uttagsbeskattning av vindkraft	-10	-10	-10	-10
Höjd skatt på naturgrus	30	30	30	30
Höjd skatt på avfallsdeponi	30	30	30	30
Lastbilsskatt (1,40 kr/km i genomsnitt, från halvårsskiftet 2015)		2 350	4 700	4 700
Slopad vinjettskatt		-400	-800	-800
Slopad fordonsskattebefrielse för miljöbilar pga bonus malus	170	230	240	240
Reformerad förmånsbeskattning (koldioxidrelaterad) budgetneutral	0	0	0	0
Prisgolv på utsläpps rätt i handlande sektorn	700	900	1 200	1 200
Höjd energiskatt på diesel 20 öre/liter		800	700	600
Sänkt förhöjd fordonsskatt dieselbil (bränslefaktorn sänks från 2,40 till 2,24)		-100	-100	-100
Övriga skatter				
Skattelättnad personaloptioner	-127	-127	-127	-127
Avskaffad läx-RUT	30	30	30	30
Förändrat ROT-avdrag (energieffektivisering, flerfamiljshus)	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Avskaffad fastighetsskatt för studentkorridorer	-40	-40	-40	-40

Nej till avdragsrätt för gåvor till hjälporganisationer	300	300	300	300
Halverad cykel- och klädreparationsmoms	-20	-20	-20	-20
Utökat ROT-avdrag till att omfatta rep. ma/inv	-30	-30	-30	-30
Alkoholskatt 50% högre än regeringens förslag	365	310	325	335
Sänkt moms på bilpoolstjänster	-20	-20	-20	-20
Slopat undantag bekämpningsmedelsskatt för Kreosot	120	110	100	90

21 Effekter på kommunsektorn

Miljöpartiets budgetförslag innebär omfattande satsningar på kommuner och landsting. Sammantaget tillförs kommunsektorn över 11,5 miljarder kronor 2014 i generella och riktade statsbidrag (se tabell nedan).

UO	Riktade och generella statsbidrag	2014	2015	2016	2017	2014-2017
6	Klimatanpassning	750	750	750	750	3000
9	Hälso- och sjukvård	720	720	610	610	2660
16	Skola och utbildning	2010	2170	2890	2810	9880
20	Klimatinvesteringar kommuner	600	600	400	400	2000
22	Infrastruktur	1350	1650	1800	1800	6600
25	Generella och riktade statsbidrag	6220	6820	7050	7050	27140
	Summa	11650	12710	13500	13420	51280

Regeringen lägger i budgetpropositionen fram förslaget om ett nytt kommunalt utjämningsystem under utgiftsområde 25, allmänna bidrag till kommunerna. Det är bra att regeringen äntligen efter en fördröjning på mer än ett år lägger fram detta förslag som alla landets kommuner har väntat på och som kommer att förändra resursfördelningen bland landets kommuner på ett mer rättvist och solidariskt sätt. Men Miljöpartiet är mycket kritisk till det sätt som regeringens förslag avviker från det förslag som den eniga parlamentariska utredningen lade fram 2011.

I den parlamentariska utredningen "Utjämningskommittén 08, Likvärdiga förutsättningar, "Översyn av den kommunala utjämnningen" (SOU 2011:39) lämnades ett enhälligt förslag till regeringen. Regeringen föreslår nu förändringar i inkomstutjämnningen som avviker från utredningens förslag. Vi anser att riksdagen skall besluta utifrån utredningens förslag och att kompensationen på 961 miljoner kronor ska fördelas inom ramen för utjämningsystemet till alla kommuner och landsting och inte som i regeringen förslag endast till de 10 rikaste kommunerna i landet, vilka samtliga är moderatstyrda.

22 Effekter för individer/fördelningseffekter

Nedan redovisas direkta fördelningseffekter år 2014 av Miljöpartiets förslag i budgetmotionen för 2014. Fördelningseffekterna analyseras jämfört med gällande regler, det vill säga ska förstås som förändringar i förhållande till rådande verklighet. Endast de direkta effekterna beaktas i fördelningsanalysen. Tänkbara beteendeförändringar som kan uppstå till följd av en reform är inte inkluderade i beräkningarna.

Följande förslag är medtagna i fördelningsanalysen:

Skatter/intäkter:

- 1) Nedtrappning av jobbskatteavdraget
- 2) Sänkt skatt för ensamförsörjare.
- 3) Nedsättning av egenavgifter för ungdomar under 26 år tas bort.
- 4) En generell nedsättning av egenavgifterna införs

Utgifter/transfereringar:

- 1) Höjd ersättningsnivå i sjukpenningen
- 2) Införande av ett golv i sjukförsäkringen
- 3) Höjt tak för dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen
- 4) Ökat underhållsstöd
- 5) Jämställdhetsbonusen avskaffas
- 6) Höjning av taket för bostadsbidraget till både ungdomar och barnfamiljer

Vidare är följande av regeringens budgetförslag inför 2014, som Miljöpartiet stödjer, inkluderade i analysen:

- 1) Höjt grundavdrag för pensionärer
- 2) Höjt särskilt bidrag för hushåll med hemmavarande barn.

Effekter för offentlig sektor

Den direkta finansiella effekten av förslagen beräknas motsvara en försvagning av de offentliga finanserna med ca 5,7 miljarder kronor 2014.

Tabell 5: Den finansiella effekten för offentlig sektor av Miljöpartiets förslag i samband med budgetmotionen 2014, i jämförelse med gällande regler, miljarder kronor.

	2014
Staten	-5,1
Kommunerna	-1,2
Ålderspensionssystemet	0,6

Totalt offentlig sektor	-5,7
<i>varav tillfaller individer</i>	5,4
<i>varav tillfaller hushåll</i>	0,3

Källa: FASIT (2011) STAR-urvalet.

För hushållen innebär förslagen en förstärkning av den disponibla inkomsten med motsvarande belopp. Det är dessa 5,7 miljarder kronor som primärt studeras i fördelningsanalysen. Av dessa kan 5,4 miljarder kopplas till individen, medan endast 0,3 miljarder är knutna till hushållet. De hushållsanknutna förändringarna kommer från förändringarna i bostadsbidraget, dvs. ökning av det särskilda bostadsbidraget för hemmavarande barn (enligt regeringens förslag) samt höjningen av taket i bostadsbidraget.

Effekter för individer

Nedan i tabell 2 redovisas fördelningseffekten uppdelad på deciler efter individernas bruttoinkomster. Med *bruttoinkomst* avses inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet samt kapitalinkomster.

Bruttoinkomsterna är sorterade i stigande ordning och sedan grupperade i 10 lika stora inkomstgrupper. Decil 1 omfattar de 10 procent lägsta bruttoinkomsterna medan decil 10 omfattar de 10 procent högsta bruttoinkomsterna. Varje inkomstgrupp innehåller lika många individer. Indelningen omfattar endast personer 20 år eller äldre med en bruttoinkomst som är större än noll.²⁵

²⁵ Den fördelningseffekt som redovisas i tabell 2 avser den direkta förändringen av Miljöpartiets förslag på individernas nettoinkomster i jämförelse med gällande regler. Ett positivt tecken innebär att nettoinkomsten ökar medan det motsatta gäller vid ett negativt tecken. Nettoinkomsten definieras som individens bruttoinkomst reducerad med slutlig skatt. Vidare redovisas även effekterna av de hushållsanknutna transfereringarna.

Tabell 6: Förändrad nettoinkomst per decil av Miljöpartiets förslag i jämförelse med gällande regler, i 2014 års ekonomi

Decil	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, kronor	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten i procent	Transfereringar till hushåll	Summa individeffekt och hushållstrans. s.	Andel av total förändring
1	362	1,04%	70	432	6%
2	1 102	1,18%	7	1 109	16%
3	1 662	1,30%	34	1 696	25%
4	1 511	0,95%	53	1 564	23%
5	1 336	0,70%	65	1 401	21%
6	1 032	0,45%	60	1 092	16%
7	850	0,34%	28	878	13%
8	878	0,31%	7	885	13%
9	864	0,25%	1	865	13%
10	-3 155	-0,63%	0	-3 155	-47%
Totalt	644	0,29	32	676	100%

Källa: FASIT (2011) STAR-urvalet.

Med Miljöpartiets förslag beräknas nettoinkomsten öka med i genomsnitt 644 kronor 2014. Det motsvarar en genomsnittlig ökning med ca 0,3 procent. Människor som återfinns i de lägsta decilerna tjänar i genomsnitt mer på förslagen än de i de högre decilerna.

Miljöpartiets förslag till förändringarna i sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen påverkar nettoinkomster för individer i alla deciler positivt. Vad gäller nedtrappningen av jobbskatteavdraget påverkar detta främst individer med de högsta inkomsterna (decil 10). Detta förslag är det enda som har stor negativ inverkan på nettoinkomsten. Den sänkta skatten för ensamförsörjare samt justeringen av egenavgifterna påverkar nettoinkomsten positivt i alla deciler.

Effekterna av transfereringar till hushållen utgör en mindre del av de totala effekterna, endast ca 5 procent (=32/676) av den genomsnittliga ökningen av disponibel inkomst. Av dessa transfereringar är det den lägsta decilen som får den största ökningen.

Effekter fördelade på kön

I tabell 7 redovisas effekter på nettoinkomst uppdelat på kvinnor och män.

Tabell 7. Genomsnittlig förändring i nettoinkomst fördelat på män och kvinnor, i kronor och procent, 2014

	Genomsnittlig förändring av nettoinkomst		Andel av total förändring
	Kronor	Procent	procent
Män	453	0,18%	35%
Kvinnor	830	0,44%	65%
Totalt	644	0,29%	100%

Källa: FASIT (2011), STAR-urvalet

Som framgår i tabellen beräknas en större del av nettoinkomsterna, ca 65 procent, tillfalla kvinnor.

Effekter fördelade på ålder

I tabell 8 har resultaten fördelats i åldersgrupper. De grupper som tjänar mest på Miljöpartiets förslag till reformerna är personer över 65 år, vilket beror på höjningen av grundavdraget för pensionärer.

Tabell 8. Finansiella effekter för individer, fördelade efter ålder, av i rapporten analyserade förändringar och förslag, år 2014

	Genomsnittlig nettoinkomst förändring		Andel av hela förändringen
	kronor	%	%
19 - 29 år	170	0,12%	4%
30 - 44 år	580	0,23%	22%
45 - 64 år	412	0,15%	21%
65 - 79 år	1 272	0,68%	39%
80 år <	1 318	0,93%	14%
Totalt	644	0,29%	100%

Källa: FASIT (2011) STAR-urvalet.

Effekter på kommunsektorn

I tabell 9 nedan har landets primärkommuner delats in i nio grupper enligt Svenska Kommunförbundets kommungruppsindelning.

Tabell 9. Förändrad nettoinkomst per decil av Miljöpartiets förslag i jämförelse med gällande regler, i 2014 års ekonomi, kommungruppsindelning

Kommungrupper	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten, kronor	Genomsnittlig förändring av nettoinkomsten i procent	% av antal personer över 19 år och med inkomst>0
Förortskommuner	292	0,11%	4%
Pendlingskommuner	862	0,41%	13%
Storstäder	402	0,17%	6%
Större städer	627	0,30%	9%
Övr kommuner >25 000 inv	888	0,43%	13%
Övr kommuner 12 500- 25 000 inv	937	0,47%	14%
Övr kommuner <12 500	1 081	0,57%	16%

inv

Varuproducerande kommuner	866	0,42%	13%
Glesbygdskommuner	885	0,47%	13%
Totalt	644	0,29	100

Källa: FASIT (2011) STAR-urvalet.

Som framgår av tabell 9 är utfallet relativt jämnt fördelat mellan olika kommuntyper. Dock tycks storstadskommuner och förortskommuner få en relativt lägre nettoinkomstökning än det totala genomsnittet i landet.

23 Finansiellt sparande

Tabellen nedan beskriver effekter på det finansiella sparande av budgetförslaget. I jämförelse med regeringens budgetförslag innebär Miljöpartiets förslag till statsbudget samma finansiella sparande i offentlig sektor som i propositionen.

Den offentliga sektorns finanser (MP)

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Offentlig sektors inkomster	+33 728	+41 538	+44 608	+45 118
Offentlig sektors utgifter	+33 682	+41 064	+44 118	+45 000
Finansiellt sparande i offentlig sektor	+46	+474	+490	+118
Staten	-384	+144	+190	-152
Ålderspensionssystemet	+430	+330	+300	+270
Kommunsektorn	±0	±0	±0	±0
<i>Finansiellt sparande i procent av BNP (nivå)</i>	-1,5 %	-0,4 %	0,4 %	1,1 %

24 Förslag till utgiftsramar

Nedan redovisas Miljöpartiets förslag till utgiftsramar.

Förslag till utgiftsramar

Miljoner kronor

Utgiftsområde	Avvikelse från regeringen (MP)			
	2014	2015	2016	2017
1 Rikets styrelse	+233	+292	+337	+336
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	+455	+1 335	+1 265	+1 195
3 Skatt, tull och exekution	±0	±0	±0	±0
4 Rättsväsendet	+328	+328	+278	+279
5 Internationell samverkan	±0	±0	±0	±0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	-1 600	-1 803	-1 841	-1 943
7 Internationellt bistånd	+1 600	+1 600	+1 600	+1 600
8 Migration	±0	±0	±0	±0
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	+1 098	+1 204	+1 091	+1 091
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning	+2 160	+2 310	+2 460	+2 560
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	±0	±0	±0	±0
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	+449	+422	+394	+380
13 Integration och jämställdhet	-76	+24	+24	+24
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	+5 400	+5 500	+5 700	+5 800
15 Studiestöd	+890	+890	+1 023	+2 223
16 Utbildning och universitetsforskning	+3 624	+5 138	+6 096	+6 064
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	+1 315	+1 315	+1 315	+1 315
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik	+145	+158	+160	+160
19 Regional tillväxt	+220	+220	+220	+220
20 Allmän miljö- och naturvård	+4 139	+4 704	+4 774	+4 774
21 Energi	+565	+1 015	+1 115	+1 165
22 Kommunikationer	+2 550	+3 890	+5 020	+5 240
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	+857	+1 042	+1 242	+1 242
24 Näringsliv	+2 195	+2 195	+2 195	+1 495
25 Allmänna bidrag till kommuner	+7 206	+9 546	+9 906	+10 201
26 Statsskuldsräntor m.m.	±0	±0	±0	±0
27 Avgiften till Europeiska unionen	±0	±0	±0	±0
Summa utgiftsområden	+33 752	+41 324	+44 373	+45 420
Minskning av anslagsbehållningar	±0	±0	±0	±0

Summa utgifter	+33 752	+41 324	+44 373	+45 420
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	±0	±0	±0	±0
Kassamässig korrigering	±0	±0	±0	±0
Summa	+33 752	+41 324	+44 373	+45 420

25 Förslag till utgiftstak

Regeringen föreslog i Budgetpropositionen för år 2013 att utgiftstaken skulle fastställas till 1105 miljarder kronor för år 2014 och 1125 miljarder kronor för 2015. Miljöpartiet föreslog samma år ett utgiftstak som var 30 miljarder kronor högre 2014 och 35 miljarder kronor högre år 2015.

I årets budgetproposition föreslår regeringen att utgiftstaket på tekniska justeringar höjs till 1107 miljarder kronor 2014 och 1127 miljarder kronor 2015.

I enlighet med fjolårets budgetförslag så föreslår Miljöpartiet i år att utgiftstaken är 30 miljarder kronor högre än regeringens förslag år 2014 och 35 miljarder kronor högre år 2015. Miljöpartiet föreslår därmed att utgiftstaket för staten fastställs till 1137 miljarder kronor år 2014, 1162 miljarder kronor 2015. Vi föreslår också att utgiftstaket för 2016 fastställs till 1212 miljarder kronor. Miljöpartiet föreslår ett högre utgiftstak än staten på grund av att vi sammantaget föreslår högre skatteintäkter och högre utgifter än regeringen.

Utgiftstak för staten (MP)

Miljoner kronor, avvikelse från regeringen

	2014	2015	2016	2017
Takbegränsade utgifter	+33 752	+41 324	+44 373	+45 420
Budgeteringsmarginal	-3 752	-6 324	+627	-420
Utgiftstak för staten	+30 000	+35 000	+45 000	+45 000

26 Utgifter fördelade på utgiftsområde

Avvikelse gentemot regeringen

Miljoner kronor

		Avvikelse från regeringen (MP)			
		2014	2015	2016	2017
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse					
2:4	Riksdagens ombudsmän (JO)	+5	+5	+5	+5
3:1	Sametinget	+10	+10	+10	+10
5:1	Länsstyrelserna m.m.	+212	+272	+317	+317
6:3	Datainspektionen	-44	-44	-45	-46
7:1	Åtgärder för nationella minoriteter	+40	+40	+40	+40
<i>Nya anslag</i>					
	Ny tillsynsorganisation	+10	+10	+10	+10
	Summa	+233	+292	+337	+336
<i>Specifikation av anslagsförändringar</i>					
5:1	Kvinnojourer	+37	+27	+27	+27
5:1	Övergripande miljömålsarbete	+25	+45	+55	+55
5:1	Giftfri miljö	+5	+5	+10	+10
5:1	Hav i balans	+15	+45	+60	+60
5:1	Levande sjöar och vattendrag	+5	+15	+25	+25
5:1	Myllrande våtmarker	+5	+15	+20	+20
5:1	Skogsskydd	+20	+20	+20	+20
5:1	Djurskyddskontroller	+40	+40	+40	+40
5:1	Regelförenklingsarbete	+50	+50	+50	+50
5:1	Bredbandskoordinatörer	+10	+10	+10	+10
6:3	Överförs till UO4 ny integritetsskyddsmyndighet	-43	-44	-44	-44
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning					
1:2	Kammarkollegiet	+5	+5	+5	+5
1:4	Arbetsgivarpolitiska frågor	+150	+150	+150	+150
<i>Nya anslag</i>					
	Nytt anslag komp slopad nedsättning unga	+300	+700	+700	+700
	KPI effekter CO2 skatt		+480	+410	+340
	Summa	+455	+1 335	+1 265	+1 195
<i>Specifikation av anslagsförändringar</i>					
1:4	Jämförda löner i staten	+150	+150	+150	+150

1:2	För snabbare handläggning av ärenden	+5	+5	+5	+5
-----	--------------------------------------	----	----	----	----

Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Summa				
--------------	--	--	--	--

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

1:1	Polisorganisationen	-215	-215	-265	-265
1:3	Åklagarmyndigheten	+20	+20	+20	+20
1:5	Sveriges Domstolar	+60	+60	+60	+60
1:6	Kriminalvården	+200	+200	+200	+200
1:10	Brottsoffermyndigheten	+50	+50	+50	+50
1:12	Rättsliga biträden m.m.	+70	+70	+70	+70
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	+18	+19	+19	+19

Nya anslag

Ny integritetsskyddsnämnd	+75	+75	+75	+75
Särskild utredningsmyndighet för polisens brott	+50	+50	+50	+50
Summa	+328	+328	+278	+279

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Effektivisering	-300	-300	-300	-300
1:1	Utbildning mäns våld mot kvinnor	+5	+5	+5	+5
1:1	Kunskapsförstärkning hatbrott och rasism, sk ordningspolis	+10	+10	+10	+10
1:1	It-satsning för en modernare polis	+50	+50		
1:1	En bättre arbetsmiljö; handledning till poliser mm	+10	+10	+10	+10
1:1	Stöd lokalt utvecklingsarbete; boende och polis	+10	+10	+10	+10
1:3	Utbildning mäns våld mot kvinnor	+5	+5	+5	+5
1:3	Fler miljöåklagare	+10	+10	+10	+10
1:3	Kunskapsförstärkning hatbrott m.m.	+5	+5	+5	+5
1:5	Utbildning mäns våld mot kvinnor	+5	+5	+5	+5
1:5	Fler nämndemän	+50	+50	+50	+50
1:5	Kunskapsförstärkning hatbrott m.m.	+5	+5	+5	+5
1:6	Vård och behandling	+67	+67	+67	+67
1:6	Indiv handlingsplaner	+65	+65	+65	+65
1:6	Samarbete Kriminalvården och kvinnojourer	+8	+8	+8	+8
1:6	Stöd frivilligorganisationer inom kriminalvården	+10	+10	+10	+10
1:10	Stöd kommuner försöksverksamhet kontakgr brottsoffer	+50	+50	+50	+50
1:12	Ombud för barn i vårdnadstvister	+70	+70	+70	+70
1:16	Överföring ny integritetsskyddsmyndighet	+18	+19	+19	+19

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

1:1	Avgifter till internationella organisationer	-12	-12	-12	-12
1:5	Inspektionen för strategiska produkter	-5	-5	-5	-5
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	+2	+2	+2	+2
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	+5	+5	+5	+5

Nya anslag

Klimatdiplomati för perioden 2014-2018	+10	+10	+10	+10
--	-----	-----	-----	-----

Summa

Specifisering av anslagsförändringar

1:6	Förstärkning av fredsmiljonen	+2	+2	+2	+2
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	+5	+5	+5	+5

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets

krisberedskap

1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	-1 075	-1 200	-1 300	-1 400
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	+70	+50	+50	+50
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-940	-995	-890	-890
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	-760	-775	-742	-742
1:12	Förvarsexportmyndigheten	-35	-33	-69	-71
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	+350	+350	+300	+300
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	+790	+800	+810	+810
	Summa	-1 600	-1 803	-1 841	-1 943

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Effektivisering försvaret	-925	-950	-950	-950
1:1	Nationella skyddsstyrkorna	+50	+50	+50	+50
1:1	Nej till regeringens höjda anslag	-200	-300	-400	-500
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	+350	+350	+300	+300
2:7	Civilförsvarsförbundet	+10	+10	+10	+10
2:7	Arbete med cyberhot och IT-säkerhet	+30	+40	+50	+50
2:7	Klimatanpassning	+750	+750	+750	+750

Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

1:1	Biståndsverksamhet	+1 600	+1 600	+1 600	+1 600
	Summa	+1 600	+1 600	+1 600	+1 600

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Minskad avräkn för utgifter ej godkända enl DAC-reglerna	+1 600	+1 600	+1 600	+1 600
-----	--	--------	--------	--------	--------

Utgiftsområde 8 Migration

Summa				
--------------	--	--	--	--

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

1:4	Tandvårdsförmåner	+110	+220	+220	+220
1:6	Bidrag till folkhälsa och sjukvård	+63	+63	+63	+63
1:9	Prestationsbunden vårdgaranti	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
3:2	Bidrag till handikapporganisationer	+4	+17	+17	+17
4:1	Personligt ombud	+50	+100	+100	+100
4:5	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	+500	+500	+500	+500
4:7	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	+143	+143	+143	+143
5:1	Barnombudsmannen	+2			
8:1	Socialstyrelsen	+15	+15	+15	+15
8:2	Inspektionen för vård och omsorg	+3	+3	+3	+3

Nya anslag

Prestationsbunden hälsosatsning	+1 000	+1 000	+1 000	+1 000
Stöd till tortyr och krigsskadade	+10	+10	+10	+10
Pilotprojekt akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor	+113	+113		
Vidare utveckling av center för glesbyggsmedicin, nationellt center of excellence	+10	+20	+20	+20
Skadestånd transsexuella sterilisering	+75			
Summa	+1 098	+1 204	+1 091	+1 091

Specificering av anslagsförändringar

1:4	Förlängd fri tandvård från 21 år	+110	+220	+220	+220
1:6	Folkhälsokommission	+50	+50	+50	+50
1:6	Rettscenter	+3	+3	+3	+3
1:6	Incitament för läkares specialisering i psykiatri	+10	+10	+10	+10
3:2	Vision sällsynt, Ägrenska	+4	+17	+17	+17
4:7	Utvecklingsmedel till UMO, ungdomsmottagning på nätet	+3	+3	+3	+3
4:7	Utökat statsbidrag till ideella organisationer som bedriver frivilliga arbete inom det sociala området	+25	+25	+25	+25
4:7	Nationella kvinnojoursorganisationer	+15	+15	+15	+15
4:7	Stimulansmedel, familjecentraler	+100	+100	+100	+100

5:1	Utvecklingsmedel till BO, kontrakt för barns rätt till elevhälsovård	+2			
8:2	Lex Nora, direkt möjlighet till anmälan för barn och unga i psykiatri	+3	+3	+3	+3

**Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom
och funktionsnedsättning**

1:1	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	+3 910	+4 060	+4 210	+4 310
1:6	Bidrag för sjukskrivningsprocessen	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
	Summa	+2 160	+2 310	+2 460	+2 560

Specificering av anslagsförändringar

1:1	Bättre sjukpenning: 80% ersättning	+400	+400	+400	+400
1:1	Slopad bortre gräns	+250	+300	+350	+350
1:1	Golv sjukpenning motsvarande golv i a-kassa (229 kr/dag)	+20	+20	+20	+20
1:1	Effekter till följd av höjd a-kassa	+700	+700	+700	+700
1:1	Slopad sjuklöneansvar för företag upp till tio anställda + schblonersättning för sjuklön företag 11-49 anställda	+2 500	+2 600	+2 700	+2 800
1:1	Väntepeng	+40	+40	+40	+40
1:6	Slopad sjukskrivningsmiljard	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
1:6	Slopad rehabgaranti	-750	-750	-750	-750

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Summa				
--------------	--	--	--	--

**Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer
och barn**

1:2	Föräldraförsäkring	-251	-278	-306	-320
1:3	Underhållsstöd	+600	+600	+600	+600
1:8	Bostadsbidrag	+100	+100	+100	+100
	Summa	+449	+422	+394	+380

Specificering av anslagsförändringar

1:2	Regeringens jämställdhetsbonus stryks	-251	-278	-306	-320
1:3	Underhållsstöd höjs med 250 kr/mån	+600	+600	+600	+600
1:8	Takbeloppet i bostadsbidraget höjs med 140 kronor	+100	+100	+100	+100

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

1:1	Integrationsåtgärder	-100			
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	+5	+5	+5	+5
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	+19	+19	+19	+19

Summa	-76	+24	+24	+24
--------------	------------	------------	------------	------------

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Nej till satsning utanförskapsområden, flyttas t UO 16	-100			
2:2	Antidiskrimineringsbyråer	+5	+5	+5	+5
2:2	Organisationer som jobbar med HBTQ	+4	+4	+4	+4
2:2	Projekt och verksamhetsbidrag mot näthat	+10	+10	+10	+10

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

1:2	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	+2 500	+2 600	+2 800	+2 900
1:3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	+2 860	+2 860	+2 860	+2 860
2:1	Arbetsmiljöverket	+40	+40	+40	+40
	Summa	+5 400	+5 500	+5 700	+5 800

Specifisering av anslagsförändringar

1:2	Höjt tak i a-kassan 200 kronor de första 100 dagarna, 150 kronor dag 101-200, 100 kronor dag 201-300, 50 kronor dag 300-	+2 500	+2 600	+2 800	+2 900
1:3	Stimulans sommarjobb 15-17 åringar 25% subvention	+500	+500	+500	+500
1:3	En dörr in	+160	+160	+160	+160
1:3	Nya jobb/yrkes introduktion	+1 500	+1 500	+1 500	+1 500
1:3	Flexjobb	+500	+500	+500	+500
1:3	Arbetsmarknadsutbildning	+200	+200	+200	+200

Utgiftsområde 15 Studiestöd

1:2	Studiemedel	+890	+890	+1 023	+2 223
	Summa	+890	+890	+1 023	+2 223

Specifisering av anslagsförändringar

1:2	Tillägg student med barn, 100 kr/barn 1-2 år, 50 kr 3-5år	+25	+25	+25	+25
1:2	Studiemedel 1 000 pl KY och 2 500 pl Komvux	+120	+120	+120	+120
1:2	Studiemedelshöjning 300 kr bidragsdelen				+1 200
1:2	Studiemedel högskola	+217	+217	+350	+350
1:2	Studiemedel komvux 5000 pl	+178	+178	+178	+178
1:2	Studiemedel folkhögskola 10000pl	+350	+350	+350	+350

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

1:1	Statens skolverk	+130	+135	+40	+40
1:5	Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	+1 981	+2 143	+2 861	+2 779

1:7	Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	+100	+100	+100	+100
1:8	Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	+70	+70	+70	+70
1:12	Myndigheten för yrkeshögskolan	+10	+10	+10	+10
1:15	Särskilt utbildningsstöd	+120	+120	+120	+120
2:2	Universitets- och högskolerådet	+1 155	+2 505	+2 835	+2 885
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	+33	+30	+35	+35
3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	+15	+15	+15	+15
3:8	Kungl. biblioteket	+10	+10	+10	+10
	Summa	+3 624	+5 138	+6 096	+6 064

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Nationellt skolutvecklingscentrum		+5	+10	+10
1:1	Bidrag till frivilligorg. Lärhjäl	+30	+30	+30	+30
1:1	SFI-satsning flyttat fr UO 13	+100	+100		
1:5	Lärarstrategi	+850	+1 000	+1 700	+1 700
1:5	Modersmål	+110	+110	+110	+110
1:5	Läringsutbildning 1000 pl	+131	+131	+131	+131
1:5	Specialpedagogik	+200	+210	+210	+210
1:5	IT-satsning	+100	+100	+100	+100
1:5	Läsutveckling	+200	+200	+200	+200
1:5	Utbildning ordinationsrätt	+100	+100	+100	+100
1:5	Lärarlyft mänskliga rättigheter	+50	+50	+50	+50
1:5	Lärarlyftet (behörighet)	+150	+150	+150	+150
1:5	Fortbildning förskolan	+80	+82	+100	+18
1:5	Nationellt centrum med inriktning på normkritisk, antirasistisk pedagogik för skolan	+10	+10	+10	+10
1:7	Fritidshemsluft	+100	+100	+100	+100
1:8	Stimulansbidrag barnomsorg oöbekvämt arbetstid	+70	+70	+70	+70
1:12	Validering utrikes erfarenheter	+10	+10	+10	+10
1:15	Fler platser yrkeshögskola, 2000 pl	+120	+120	+120	+120
2:2	Ökat antal lärarledda timmar	+200	+1 500	+1 500	+1 500
2:2	Fler platser på universitet	+455	+455	+735	+735
2:2	Karriärcentrum	+50	+50	+50	+50
2:	Utökad praktik	+100	+100	+100	+100
2:2	Nej till studieavgift för utländska studenter	+300	+300	+300	+300
2:2	1000 platser på läkarutbildningen (fullt utbyggt)	+50	+100	+150	+200
2:25	Kompletterande finansiering Örebro universitet för läkarutbildningen	+33	+30	+35	+35
3:1	Alternativ till djurförsök	+15	+15	+15	+15

3:8	Nationell bibliotekssamordning	+10	+10	+10	+10
-----	--------------------------------	-----	-----	-----	-----

**Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och
fritid**

1:1	Statens kulturråd	+148	+148	+148	+148
1:2	Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete	+20	+20	+20	+20
1:6	Bidrag till regional kulturverksamhet	+20	+20	+20	+20
5:2	Ersättningar och bidrag till konstnärer	+72	+72	+72	+72
13:1	Stöd till idrotten	+100	+100	+100	+100
14:1	Bidrag till folkbildningen	+955	+955	+955	+955
	Summa	+1 315	+1 315	+1 315	+1 315

Specificering av anslagsförändringar

1:1	Fördubblat anslag till utställningsersättningar	+8	+8	+8	+8
1:1	Fristäder för hotade författare	+5	+5	+5	+5
1:1	Kultur i förorten, del av miljonprogram satsning	+100	+100	+100	+100
1:1	Nationell kulturstrategi för barn och unga	+5	+5	+5	+5
1:1	Bild, form och design	+10	+10	+10	+10
1:1	Fria kulturlivet	+20	+20	+20	+20
1:2	Musik- dans- och teaterallianserna	+20	+20	+20	+20
1:6	Regional bibliotekssatsning	+20	+20	+20	+20
5:2	Projektbidrag görs pensionsgrundande	+8	+8	+8	+8
5:2	Höjning av biblioteksersättningen till 2 kronor	+64	+64	+64	+64
14:1	Folkhögskolorna 10000	+955	+955	+955	+955

**Utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
bostadsförsörjning och byggande samt
konsumentpolitik**

1:5	Boverket	+120	+120	+120	+120
1:6	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	+5	+5	+5	+5
1:10	Stöd gällande utveckling i strandnära lägen	-15	-2		
2:2	Konsumentverket	+20	+20	+20	+20
2:5	Åtgärder på konsumentområdet	+15	+15	+15	+15
	Summa	+145	+158	+160	+160

Specificering av anslagsförändringar

1:5	Samhällsplanering miljömål mm	+100	+100	+100	+100
1:5	Bulleråtgärder	+10	+10	+10	+10
1:5	Fonden för fukt- och mögelskador	+10	+10	+10	+10
2:2	Tillsyn och marknadskontroller	+10	+10	+10	+10
2:2	Utbildning och information	+10	+10	+10	+10

2:5	Stöd till fristående konsumentorg	+15	+15	+15	+15
-----	-----------------------------------	-----	-----	-----	-----

Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

1:1	Regionala tillväxtåtgärder	+220	+220	+220	+220
	Summa	+220	+220	+220	+220

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Finansiering av bredbandsutbyggnad	+200	+200	+200	+200
-----	------------------------------------	------	------	------	------

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

1:1	Naturvårdsverket	+230	+230	+350	+350
1:2	Miljöövervakning m.m.	+100	+100	+100	+100
1:3	Åtgärder för värdefull natur	+300	+370	+450	+450
1:4	Sanering och återställning av förorenade områden	+280	+270	+220	+220
1:6	Kemikalieinspektionen	+10	+25	+25	+25
1:7	Internationellt miljösamarbete	+50	+50	+50	+50
1:8	Supermiljöbilspremie	-100			
1:12	Åtgärder för havs- och vattenmiljö	+75	+75	+75	+75
1:16	Skydd av värdefull natur	+540	+930	+1 050	+1 050
1:17	Havs- och vattenmyndigheten	+10	+10	+10	+10
2:2	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning	-6	-6	-6	-6

Nya anslag

Klimatsatsning utvecklingsländer	+2 000	+2 000	+2 000	+2 000
Klokt-stöd	+600	+600	+400	+400
Stöd efterhandskonvertering	+50	+50	+50	+50
Summa	+4 139	+4 704	+4 774	+4 774

Specifisering av anslagsförändringar

2:2	Flyttas till uo23 anslag 1:8 jordbruksverket för djupskyddsforskning	-6	-6	-6	-6
-----	--	----	----	----	----

Utgiftsområde 21 Energi

1:7	Planeringsstöd för vindkraft m.m.	+10	+10	+10	+10
1:9	Energiteknik	+25	+25	+25	+25

Nya anslag

Stimulansbidrag vindkraft	+60	+60	+60	+60
Installation solvärme	+25	+25	+25	+25
Konvertering direktvärmade elvärme	+50	+50	+50	+50
Egen el		+20	+20	+20
Stöd biogas gödsel	+140	+140	+140	+140
Mackstöd biogas	+50	+50	+50	+50

Nytt förslag. Energieffektiviseringsprogram	+205	+635	+735	+785
Summa	+565	+1 015	+1 115	+1 165

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

1:1	Utveckling av statens transportinfrastruktur	+1 750	+2 590	+3 720	+4 440
1:2	Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	+600	+1 100	+1 100	+600
1:7	Trafikavtal	+200	+200	+200	+200
1:11	Trängselskatt i Stockholm	-549	-617	-619	-619

Nya anslag

Kollektivtrafikssatsningar i Stockholmsregionen	+549	+617	+619	+619
Summa	+2 550	+3 890	+5 020	+5 240

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Nedskärning och omprioritering	-1 600	-2 020	-3 350	-3 320
1:1	Nej till Förbifart Stockholm	-400	-480	-400	-430
1:1	Öronmärkning cykelsatsningar	+750	+750	+750	+750
1:1	Satsning på spårväg	+600	+900	+1 050	+1 050
1:1	Stora objekt			+2 000	+2 000
1:1	Medelstora och mindreprojekt	+1 000	+1 500	+1 500	+1 500
1:1	Pott för regionala banor	+750	+750	+750	+1 250
1:2	Nej till höjda banavgifter	+150	+290	+420	+540
1:1	Godspott i närtid	+500	+900	+1 000	+1 100
1:2	Drift och underhåll järnväg	+600	+1 100	+1 100	+600
1:7	Ökning till Rikstrafiken	+200	+200	+200	+200

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

1:1	Skogsstyrelsen	+15	+60	+120	+120
1:2	Insatser för skogsbruket	+100	+235	+375	+375
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt				
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet				
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	+20	+20	+20	+20
1:8	Statens jordbruksverk	+41	+41	+41	+41
1:16	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	-17	-17	-17	-17
1:18	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	+558	+558	+558	+558
1:20	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-10	-10	-10	-10
1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	+65	+65	+65	+65

Nya anslag

Åtgärder ekologisk produktion	+60	+60	+60	+60
Inrättande av djuretisk ombudsman	+20	+20	+20	+20
3R-center för alternativ till djurförsök	+5	+10	+10	+10

Summa	+857	+1 042	+1 242	+1 242
--------------	-------------	---------------	---------------	---------------

Utgiftsområde 24 Näringsliv

1:3	Institutens strategiska kompetensmedel m.m.				
1:4	Tillväxtverket	+200	+200	+200	+200
1:5	Näringslivsutveckling m.m.	+1 975	+1 975	+1 975	+1 275
1:7	Turistfrämjande	+20	+20	+20	+20
	Summa	+2 195	+2 195	+2 195	+1 495

Specifisering av anslagsförändringar

1:4	Underlätta samverkan mellan skola och näringsliv	+80	+80	+80	+80
1:4	Myndighetsövergripande regelförenklingsarbete	+20	+20	+20	+20
1:4	Mikrokrediter företag nyanlända	+50	+50	+50	+50
1:4	Socialt företagande	+25	+25	+25	+25
1:4	Egenanställning	+25	+25	+25	+25
1:5	Entreprenörsprogram i skolan	+30	+30	+30	+30
1:5	Resurscentrum för kvinnoföretagare	+20	+20	+20	+20
1:5	Grön innov.fond	+500	+500	+500	+500
1:5	Demo. - och pilotanl.	+500	+500	+500	
1:5	Program minska oljeav	+100	+100	+100	+100
1:5	Riskkapital sådd- och komm.fas	+400	+400	+400	+400
1:5	Inkubatorer	+100	+100	+100	+100
1:5	Innovationsupphandling	+100	+100	+100	+100
1:5	FoU mindre företag	+200	+200	+200	
1:5	Stöd till unga som vill starta företag	+25	+25	+25	+25
1:7	Utveckling och samordning ekoturism	+20	+20	+20	+20

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

1:1	Kommunalekonomisk utjämning	+7 206	+9 546	+9 906	+10 201
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer				
	Summa	+7 206	+9 546	+9 906	+10 201

Specifisering av anslagsförändringar

1:1	Äldreomsorg	+500	+500	+500	+500
1:1	Komvux, 5000 platser	+250	+250	+250	+250
1:1	Yrkesvux, 1000 pl	+50	+50	+50	+50
1:1	Sociala investeringar	+200	+300	+300	+300
1:1	Förskola	+1 000	+1 000	+1 000	+1 000
1:1	Jämställdhetssamordnare	+75	+75	+75	+75
1:1	Fonden för lokala initiativ	+100	+100	+100	+100
1:1	Regelförenklingsarbete	+50	+50	+50	+50
1:1	Kompensation slopad nedsättning unga	+1 350	+2 800	+2 900	+3 000

1:1	Skol ROT	+300	+400	+400	+400
1:1	Kompensation höjd koldioxidskatt	+490	+760	+910	+1 000
1:1	Kompensation höjd energiskatt diesel		+100	+100	+200
1:1	Kompensation skattelättnad personaloptioner	+120	+120	+120	+120
1:1	Avräkning statsbidrag pga höjd a-kassa	-900	-1 000	-1 100	-1 100
1:1	Avräkning pga 80% sjukpenning	-100	-100	-100	-100
1:1	Kompensation co2 torv	+30	+50	+25	+30

Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m.

<i>Summa</i>				
--------------	--	--	--	--

Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

<i>Summa</i>				
<i>Samtliga utgiftsområden</i>	+33 752	+41 324	+44 373	+45 420

27 Beräkning av inkomster

I tabellen nedan redovisas beräkningen av statsbudgetens inkomster redovisat på inkomstitlar till följd av Miljöparitets förslag.

Beräkning av statsbudgetens inkomster 2014

Miljoner kronor

Inkomstitel	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1100 Direkta skatter på arbete	531 338	+16 465
1111 Statlig inkomstskatt	45 459	+3 205
1115 Kommunal inkomstskatt	602 933	+360
1120 Allmän pensionsavgift	104 257	±0
1130 Artistskatt	6	±0
1140 Skattereduktioner	-221 318	+12 900
 1200 Indirekta skatter på arbete	 460 905	 +1 980
1210 Arbetsgivaravgifter	470 472	+3 000
1240 Egenavgifter	14 165	-1 020
1260 Avgifter till premiepensionssystemet	-32 100	±0
1270 Särskild löneskatt	40 176	±0
1280 Nedsättningar	-32 666	±0
1290 Tjänstegruppliv	859	±0
 1300 Skatt på kapital	 185 336	 +128
1310 Skatt på kapital, hushåll	34 398	+548
1320 Skatt på företagsvinster	97 260	-2 680
1330 Kupongskatt	4 449	±0
1340 Avkastningsskatt	9 937	±0
1350 Fastighetsskatt	30 947	+2 260
 1360 Stämpelskatt	 8 345	 ±0
1380 Arvsskatt	0	±0
 1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror	 473 390	 +18 955
1410 Mervärdesskatt	352 605	+495
1420 Skatt på alkohol och tobak	24 683	+365

1430 Energiskatt	41 613	±0
1440 Koldioxidskatt	24 113	+7 110
1450 Övriga skatter på energi och miljö	6 060	+8 940
1470 Skatt på vägtrafik	17 018	+170
1480 Övriga skatter	7 300	+1 875
1500 Skatt på import	5 185	±0
1600 Restförda och övriga skatter	5 599	±0
1700 Avgående poster, skatter till EU	-7 819	±0
Offentliga sektorns skatteintäkter (periodiserat)	1 653 934	+37 528
1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer	-832 257	-360
Statens skatteintäkter (periodiserat)	821 677	+37 168
1900 Periodiseringar	-9 865	±0
1000 Statens skatteinkomster	811 812	+37 168
Övriga inkomster (kassamässigt)	12 407	-3 800
2000 Inkomster av statens verksamhet	49 114	-3 800
3000 Inkomster av försåld egendom	15 000	±0
4000 Återbetalning av lån	1 053	±0
5000 Kalkylmässiga inkomster	10 254	±0
6000 Bidrag m.m. från EU	12 406	±0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-75 419	±0
8000 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	0	±0
Statsbudgetens inkomster (kassamässigt)	824 219	+33 368

Stockholm den 30 september 2013

Gustav Fridolin (MP)

Åsa Romson (MP)

Per Bolund (MP)

Mats Persson (MP)

Jabar Amin (MP)

Stina Bergström (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Bodil Ceballos (MP)

Esabelle Dingizian (MP)

Tina Ehn (MP)

Magnus Ehrencrona (MP)

Gunvor G Ericson (MP)

Jonas Eriksson (MP)

Peter Eriksson (MP)

Maria Ferm (MP)

Ulf Holm (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

Helena Leander (MP)

Annika Lillemets (MP)

Jan Lindholm (MP)

Agneta Luttröpp (MP)

Valter Mutt (MP)

Lise Nordin (MP)

Kew Nordqvist (MP)

Peter Rådberg (MP)